

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Pohled na Čínu u současného českého
obyvatelstva, sociologický průzkum**

*The view of contemporary Czech society on China, a
sociological research*

OLOMOUC 2010 "Barbora Jakšíková

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Michaela Jebavá

Prohlášení

Já, Barbora Jakšíková, prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou prací na téma *Pohled na Čínu u současného českého obyvatelstva, sociologický průzkum* vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedené podkladové materiály a literaturu.

V Olomouci dne _____

Anotace

Cílem práce bylo vytvořit přehled témat, týkajících se Číny, kterými se v současnosti česká společnost zabývá. Bylo zjišťováno, jaké postoje k nim dnešní česká společnost zaujímá a zda českou veřejnost ve vnímání Číny ovlivnila média pozitivním i negativním směrem. Zatím žádný průzkum zabývající se touto problematikou v České republice proveden nebyl. Práci je možné rozdělit na dvě části. První část popisuje přehled těch témat týkajících se Číny, kterými se v současnosti společnost zabývá. Druhou část práce tvoří sociologický výzkum, který byl proveden formou online dotazníků. Výzkumem bylo zjištěno, jaké povědomí o Číně česká veřejnost má a jaké postoje a stanoviska k Číně zaujímá.

Z výzkumu vyplývá, že přestože mediální obraz Číny v České republice většina respondentů hodnotí jako negativní, jejich osobní postoj k Číně je spíše neutrální.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce Mgr. Michaelle Jebavé za její odborné vedení, milý přístup, cenné připomínky, rady a vstřícnost, bez které by tato práce nikdy nebyla tím, čím je.

Poděkování patří i mým blízkým a mému příteli Pavlovi za citlivou a obětavou pomoc a trpělivost.

Obsah:

1	Úvod.....	9
2	Přehled poznatků.....	10
2.1	Proč se Čínou zabývat?	10
2.2	Diplomatické styky	11
2.3	Globalizace.....	11
2.4	Životní prostředí.....	12
2.5	Demokracie	12
2.6	Proč se to děje právě v Číně?	13
2.7	Padělky.....	14
2.7.1	Co z toho plyne pro ČR	14
2.8	Sebevraždy	15
2.9	Jak Čínu vnímá svět?	15
2.10	Oficiální postoj EU k Číně.....	18
2.10.1	Obchod a obchodní spolupráce.....	18
2.10.2	Padělky a nevyhovující produkty	18
2.10.3	Rovné podmínky.....	19
2.10.4	Lidská práva.....	19
2.10.5	Investice	19
2.10.6	Podmínky pro obchodování	20
2.10.7	Studium a věda.....	20
2.10.8	Čínská společnost	21
2.10.9	Taiwan	21
2.10.10	EXPO	21
2.11	Číňané v České republice.....	22
2.12	Obraz Číny v médiích	23
2.13	Demokratizace Číny.....	24
2.13.1	Změna režimu	25
2.13.2	Nedemokratizace západu	26
3	Výzkum.....	27

3.1	Cíle výzkumu	27
3.2	Metody výzkumu	27
3.3	Hypotézy výzkumu	27
3.4	Charakteristika respondentů.....	28
3.5	Analýza výzkumu.....	29
3.5.1	Charakteristika dotazníku	29
3.6	Zpracování dat.....	29
3.6.1	Deskriptivní statistika	29
4	Výsledky	30
5	Diskuze	41
6	Závěr	45
7	Resume.....	46
8	Seznam literatury	47
9	Přílohy.....	50

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 – Věkové rozložení respondentů.....	28
Tabulka č. 2 – Postoj občanů k ekonomickému vlivu Číny ve světě.	43

Seznam Grafů:

Graf č. 1 - Zdroje informací.....	30
Graf č. 2 - Zprávu o Číně zaznamenám	31
Graf č. 3 – Zobrazování Číny v médiích	31
Graf č. 4 – Obecné postoje Čechů k Číně.....	32
Graf č. 5 – Vztah Čechů k emigrantům a k Čínským emigrantům.....	33
Graf č. 6 – Pohled Čechů na názory Číňanů.....	34
Graf č. 7 – Postoj Čechů k politice jednoho dítěte	34
Graf č. 8 – Postoj Čechů k čínským tématům.....	35
Graf č. 9 – Sledování původu zboží.....	36
Graf č. 10 – Postoj k původu zboží.....	36
Graf č. 11 – Postoj k čínské konkurenci.	37
Graf č. 12- Vnímání přístupu Číny k ochraně životního prostředí.	38
Graf č. 13 – Může čínština nahradit angličtinu jako světový jazyk?	38
Graf č. 14 – Osobní postoj Čechů k Číně	39
Graf č. 15 – Srovnání osobního postoje k Číně	40

1 Úvod

Téma *Pohled na Čínu u současného českého obyvatelstva* bylo zpracováno především proto, že zatím žádný průzkum zabývající se touto problematikou v České republice proveden nebyl. Nebylo tak možné vycházet z již uskutečněných výzkumů a porovnávat či vycházet z dříve zjištěných výsledků. Dostala jsem tak možnost vytvořit originální práci, která shromažďuje dosud nezjišťované údaje. Práce může být přínosem všem, které tato problematika zajímá a kteří si chtějí porovnat své názory s postojem vzorku české populace.

Cílem práce bylo vytvořit přehled témat majících vztah k Číně, kterými je v současnosti společnost prostřednictvím médií konfrontována a zjistit jaké postoje k nim dnešní česká populace zaujímá a zda českou veřejnost ve vnímání Číny ovlivnil pozitivní či negativní postoj českých médií k Číně.

Přehled témat byl vybrán provedením rešerše médií a nejčastěji opakující se témata, kterými se média v souvislosti s Čínou zabývají, jsou analyzována v teoretické části práce. Jedná se o témata týkající se životního prostředí Číny, ekonomiky, obchodu, globalizace, lidských práv a demokracie. Zároveň jsou zde uvedeny výsledky celosvětového průzkumu o postoji občanů k Číně, aby je bylo možné porovnat s výsledky výzkumu zjišťujícího postoj občanů k Číně v České republice, provedeným v rámci této diplomové práce.

Druhá část práce se zabývá sociologickým výzkumem týkajícím se postoje Čechů k těmto tématům. Pomocí výzkumu bylo zjištěno, jaké povědomí o Číně má česká veřejnost a jaké postoje a stanoviska k Číně zaujímá. Výzkum byl proveden formou online dotazníků a zúčastnilo se ho 274 respondentů všech věkových skupin a povolání. Bylo položeno 26 otázek sestavených do tematických okruhů tak, jak je nastínila teoretická část této práce. Otázky se dotýkaly konkrétních aspektů těchto problematik. Zjišťovaly postoj Čechů k čínské politické situaci, k produktům prodávaným na českém trhu vyrobeným v Číně, k čínské konkurenci, k otázce dodržování lidských práv, k přístupu Číny k ochraně životního prostředí a k Číňanům jako takovým. Průzkum také zjišťoval, zda Češi vnímají Čínu jako atraktivní zemi a zda by ji chtěli navštívit.

2 Přehled poznatků

2.1 Proč se Čínou zabývat?

Čína jako taková zasahuje do našeho každodenního života, ať už si to uvědomujeme či nikoli. Dnes již nemůžeme vnímat Čínu jako vzdálenou zemi na druhém konci světa.

Pro internetové noviny Chinadaily Joseph Nye (2006), popisuje Čínu jako stále atraktivnější zemi a to především kvůli tomu, že Čína velmi chytře získá, co chce. Je tomu tak díky vzbuzování zájmu spíše než z nátlaku. Úspěšná ekonomika dělá z Číny velmi přitažlivou zemi. Také čínská tradiční kultura je pro mnohé zajímavá. Dalším aspektem je velké množství lidí po celém světě, kteří se učí čínsky, což napomáhá dále šířit zájem o tuto zemi jako takovou. Vzestup Číny probíhá mírovou cestou, což má jednoznačně vliv na pozitivní vnímání této země. Dobrý dojem také budí její velké pokroky. A Čína sama si rozhodně zakládá na své schopnosti budit zájem, být v centru dění. Tuto myšlenku rozšiřuje Kerry Brown (2008) pro Times Online, kde říká že, budoucnost světa bude ovlivněna přístupem Číny k novým, udržitelným technologiím. V nadcházejícím desetiletí, bude Čína hrát zásadní roli v řešení tří hlavních světových problémů, a to je životní prostředí, energie a ekonomika. Ve všech těchto oblastech Čína pomůže rozhodnout, jak bude svět postupovat a jak, jako rasa, budeme schopni vytvořit prosperující udržitelnou budoucnost.

Čína se nachází na vrcholu tabulek mezinárodních statistik. Jednoznačné první místo drží v počtu obyvatel, Čína je i největším výrobcem na světě a dosáhla i na další první místa světových statistik.

- Produkce elektřiny: 2. místo za USA v roce 2007 (Nationmaster.com)
- Spotřeba uhlí 1. místo v roce 2005 (Nationmaster.com)
- Počet internetových uživatelů: 2. místo za USA v roce 2007 (Nationmaster.com)
- Počet zbraní: 2. místo za USA v roce 2007 (Nationmaster.com)
- Letecká přeprava osob: 2. místo za USA v roce 2005 (Nationmaster.com)
- Produkce bavlny v roce 2007: 1. Místo (Nationmaster.com)

2.2 Diplomatické styky

Diplomatické styky a diplomacie určuje vývoj a směr, kterými se vztahy států budou rozvíjet. To, že výrazně ovlivňují výši vzájemných investic, výměnu informací, pracovní síly a know-how, si uvědomuje celý svět. Příkladem může být politická a diplomatická situace bezprostředně po incidentu na Náměstí nebeského klidu v Pekingu roku 1989. Brutalita s jakou se vláda Číny s protestujícími vypořádala, měla odradit jakoukoli zemi, které záleží na dodržování lidských práv od jakýchkoli kontaktů s čínskou vládou. (Bakešová, 2003) To se však nestalo a po prvotním zděšení šly emoce stranou, do popředí se tak vrátil zájem o čínský trh a obavy ze ztrát pozic na tomto trhu.

Tento fakt potvrzuje pro internetový magazín Good i Thomas P. M. Barnett (2008) kde říká, že když prezident Nixon znovuotevřel diplomatické styky s Mao Tsetungovou komunistickou stranou v roce 1972, dal tím průchod nejvýraznější světové ekonomické dynamice posledního půlstoletí. Čína se znovu objevila na mezinárodním poli jako významná obchodní síla. Podle Barnetta (2008) nic neutváří současný svět tak, jako vzestup Číny, a nic nebude formovat budoucí svět více, než pokračující dráha Číny. Je zřejmé, že i Češi potřebují Čínu jako svého partnera a usilují o dobré diplomatické styky.

2.3 Globalizace

Rapidní reintegrace Číny do světové ekonomiky po dlouhých stoletích transformovala globalizaci z úzkého západního pojetí na současný většinový status (Barnett 2008). V dnešní době dvě třetiny lidské populace těží z rostoucího a prohlubujícího se spojení s mezinárodními trhy a zbylá třetina světa je tomu na cestě. Rozhodnutí Číny se znovu připojit ke světu je zlomovým bodem globalizace. Čína zažila neuvěřitelný ekonomický růst, zvyšující hrubý domácí produkt o téměř deset procent za rok. Globalizace spojuje obchod rozdělováním světových řetězců dodávek. Přetrháváním těchto řetězců globalizace štěpí produkci na části a skládá je tam, kde je jednotlivá fáze práce nejlevnější. Čína se zařadila do mnoha seznamů takovýchto řetězců.

Tématem globalizace se zabývá také Zábojník (2009), který vidí další pokračování čínského růstu v rozvoji vnitřního trhu. Závislost na Západu se tím podle něj sníží, ovšem nikoliv závislost Západu na Číně. Čína je světovou manufakturou, a proto není pro Západ případný odchod z Číny snadný.

2.4 Životní prostředí

Průmyslovou revolucí prošla Evropa v 19. Století a míra znečištění životního prostředí byla toho odrazem. Trendem let následujících bylo hodnoty znečištění snižovat a o životní prostředí pečovat. Čína svou průmyslovou revolucí prochází v současnosti a proto se stala cílem kritiky států, pro které je životní prostředí mezi prioritami. Čína za svou ekonomiku založenou na výrobě a exportu, na níž stojí její ohromující růst, zaplatila vysokou cenu (Brown, 2008). Dnes je největším znečišťovatelem světového ovzduší a odhaduje se, že se zde nachází 16 z 20 nejznečištěnějších měst světa. Čínští obyvatelé jsou znepokojeni kvalitou ovzduší, která ročně zapříčiní na čtyři sta tisíc úmrtí. Kvalita vody také dosahuje kritické hranice, 70-80 procent vody je kontaminované. Takový stav životního prostředí zapříčiňuje především energetický průmysl, protože 70 procent čínské energie vzniká spalováním uhlí. Efektivita využití energie v Číně je 6 krát nižší než u Japonska a 4 krát nižší ve srovnání s EU. Hlad po nových zdrojích také dovedl Čínu na problematiku trhy v Africe a na Blízkém Východě.

2.5 Demokracie

Dalším tématem, kterým se Česká společnost často zabývá je demokracie v Číně. Česká média tomuto věnují zvýšenou pozornost. Proto byla otázka na postoj Čechů k demokracii v Číně zařazena do výzkumu, který je popsán v druhé části této práce. Čína má ještě dalekou cestu k demokracii, otázkou je, zda se bude chtít touto cestou ubírat. Její úspěch začlenit se do světa, straší národy po celém světě, protože je pozoruhodné, jak rychle se dá chopit globalizace, dosáhnout vysokého růstu příjmů a zůstat jednostranným státem. (Barnett, 2008).

Jaký to má dopad na jednotlivé Číňany? Kolik z ekonomického prospěchu připadne jednotlivcům a jaký to má dopad na jejich osobní svobody? To jsou otázky, na které se hledá odpověď na mezinárodním poli a jsou to otázky, kterými je třeba se zabývat i v Číně.

Číňané mají stejné právo jako kdokoli jiný na pohodlný život a na tom by měl svět spolupracovat (Brown, 2008). Bude to poslední a nejzásadnější krok v čínské integraci do globální ekonomiky.

2.6 Proč se to děje právě v Číně?

Jaké jsou důvody toho, že takto unikátní růst je možný právě v této zemi? Světová výroba se zkoncentrovala v Číně nikoliv jen v důsledku mezd, ale také z mnoha jiných příčin. Jak zmiňuje Zábojník (2009), podstatná není jen cena práce, ale i dostatek surovin a energií, kterými Čína disponuje. Klíčový je také dostatek kapitálu, míra daní a vládních regulací. Velkou roli zde hraje i vzdělání a kvalifikace pracovní síly. Velmi záleží na kvalitě dopravní infrastruktury, jako jsou dálnice, železnice, letiště a přístavy, záleží na kvalitě výroby a schopnosti rychlých inovací. Podstatné jsou schopnosti subdodavatelů, kvalita a náklady celého logistického řetězce, velikost trhu a výkony výzkumu a vývoje. Významným faktorem je i geografické umístění. Čína toto vše nabízí a sama v rozvoji nezhálí. Prochází boomem investic a budování (Barnett, 2008). V Šanghaji je nyní již přes 4000 mrakodrapů, což je dvakrát víc než v New Yorku a plánuje vystavět dalších tisíc. Pozoruhodný je i vesmírný program, Čína vypustila v roce 2003 svého občana na oběžnou dráhu. Nyní se chystá mise na Měsíc.

Čínská modernizace s sebou ale nese i spoustu problémů. Čínská modernizace zahrnuje zpomalení populačního růstu zavedením „politiky jednoho dítěte“, což není řešením (Barnett, 2008). Zaběhlé čínské tradice, politika jednoho dítěte, preferování mužských potomků nad ženskými vede například k mezinárodnímu adoptování dětí. Převaha mužů nutí k větší vojenské agresivitě. Významným následkem této politiky dále je, že Čína velmi rychle stárne. Dnes silná ekonomicky produktivní populace vydrží relativně málo dětí a starých lidí. Během dvou dekad však bude dvacet procent obyvatel země starší 65 let.

Zábojník (2009) dále upozorňuje, že jakmile se jednou svět přesunul do Číny, bude obtížné jej přesunout jinam. Veškeré nejvyspělejší výrobky a technologie již mají svůj původ v Číně. Výrobní schopnost byla vždy měřítkem síly a vyspělosti země. Čína se dnes vrací tam, kde byla až do 17. století. K domácímu trhu získala navíc ještě trh světový. Čína vyrábí, protože vyráběla po staletí.

2.7 Padělky

Export Číny přináší do světa velké množství padělaného zboží. Jedna část zákazníků je vyhledává kvůli jejich nízké ceně a význačně podobnosti k originálům, naopak druhá část zákazníků se tomuto zboží brání, jelikož může být padělkem oklamána.

Číňané se zřejmě řídí heslem: „Co vy vyrobíte, to my okopírujeme (Mikoláš, 2006).“ Například v centru Pekingu stojí obchodní dům Silk Market, kde se kupují jen padělky. Najdou se zde kopie všech světových značek, od bot přes oblečení, kabelky a brýle až po hodinky a parfémy. Několik postižených firem se spojilo a podalo žalobu, získaly odškodnění jen ve výši několika desítek tisíc dolarů, což je v celkovém obratu zanedbatelná částka.

Čína se také stala posledním článkem řetězce při sestavování hraček, CD přehrávačů, počítačů, automobilových součástí (Barnett, 2008). Přirozeně toto sebou nese mnoho otázek o bezpečnosti produktů. Je ale nutné si uvědomit, že Čína se učí chybami a skandály stejně jako západní země v minulém století. Čínská vláda nyní začíná jednat jako obchodník, který si uvědomuje, že reputace je mnohdy nejdůležitější deviza. Tvrdá konkurence se postará o to, že dnešní chyba umožní jiné firmě ukrást zákazníky a začít nový obchod.

V roce 2005 tvořilo 88 procent hi-tech výrobků pro export produkty cizích firem působících v Číně (Brown, 2008). Tato závislost na zahraničních technologiích Čínu znepokojuje. Čína potřebuje radikálně změnit strukturu své ekonomiky. Současným cílem pro Čínu je objevit nové technologie a postupy, které jsou hospodárnější než ty, které používají západní země.

V České republice je mnoho tržnic, kde je možné padělané zboží snadno koupit. Čínské padělky často proniknou i do supermarketů, kde již zákazník není tak ostražitý. Postoj Čechů k padělkům z Číny je proto také předmětem výzkumu.

2.7.1 Co z toho plyne pro ČR

Do konkurenčního boje se chce a potřebuje zapojit i Česká republika. Malá země jako je Česká republika, potřebuje nějakou specifickou konkurenční výhodu, má-li si získat a uchovat vysokou životní úroveň. S výjimkou uranu nemá Česká republika významnější zásoby strategických surovin (Zábojník, 2009). Pokud by budoucnost měla být ve

službách, které to budou, a jak tento sektor zajistí vyšší mzdy. Základem budoucí prosperity a vysokých mezd v ČR budou průmyslová odvětví. Česká republika má proti Číně ještě stále jednu výhodu a to vyrobit a prodat výrobek, který vyžaduje kvalitní vzdělávací systém, z něhož vystupují technicky vzdělaní odborníci. Zlaté české ručičky jsou tím, co zemi v dlouhodobém horizontu může od ostatních zemí odlišit.

2.8 Sebevraždy

Nejlidnatější země světa obsazuje světová prvenství i v počtu sebevražd (Mikoláš, 2010). Podle statistik dojde v Číně k sebevraždě každé dvě minuty (Phillis, 1995). Podle odborníků jsou zásadní příčinou změny, kterými společnost v Číně prochází. Tradiční hodnoty mizí, vznikají nové problémy vyplývající z ekonomického rozvoje, hroubí se po staletí udržované rodinné vazby, kde rodina je zdrojem rovnováhy a zabezpečení. Zejména mladí lidé se nedokážou se vzrůstajícím tlakem na jejich dovednosti vyrovnat. Nově vzniklé situace často vidí jako neřešitelné. I proto úřady v posledních letech informují v průměru o 300 tisících sebevraždách spáchaných každý rok. Registrují však v záplavě informací Češi tento společenský problém? Odpověď na tuto otázku poskytuje opět výzkum v druhé části práce.

2.9 Jak Čínu vnímá svět?

Ilustrací postojů k Číně, jak ji vnímají ostatní státy světa, se zabývá následující kapitola, která čerpá z dat společnosti Globescan (2004). Tyto data jsou zde uvedena pro porovnání světových postojů s českými, kterými se budeme zabývat v praktické části.

Průzkum veřejného mínění¹ agentury Globescan pro BBC World Service (2004) mezi 22 národy² ukazuje, že Čína je vnímána pozitivně mezi většinou zemí včetně jejich sousedů. Ekonomický růst Číny je vnímán pozitivně, naopak je tomu při hodnocení narůstající vojenské moci. Čína je vnímána lépe než Rusko nebo USA. Výzkum ukazuje, že Čína podle odpovědi dotázaných má pozitivní vliv na svět. Třicet procent respondentů

¹ Průzkum byl prováděn od 15. listopadu 15, 2004 do 5.ledna 2005 se vzorkem 22 953 lidí v 22 zemích. V osmi zemích byl vzorek omezen pouze na hlavní městské oblasti.

² Indie, Libanon, Indonésie, Jižní Afrika, Filipíny, Francie, Mexiko, Jižní Korea, Velká Británie, Kanada, Austrálie, Chile, Brazílie, Spojené státy americké, Rusko, Německo, Itálie, Polsko, Japonsko, Španělsko, Argentina, Turecko.

vnímá Čínu negativně. Pouze ve třech zemích většina dotázaných vnímala čínský vliv jako negativní, a to v zemích:

- Německo (47%)
- Spojené státy (46%)
- Polsko (33%)

Dobrym předpokladem pro budoucnost Číny je, že mladí lidé (18-29) po celém světě jsou mnohem více nakloněni vnímat tuto zemi pozitivně (průměrně 58%). Překvapivé je, že také v sousedících asijských státech, které historicky měly k Číně nedůvěru, je vnímána přívětivě. Nejmarkantnější výsledek zjistil průzkum v Indii, kde přes desítky let napětí a hraničních střetů je Čína vnímána pozitivně. Pozitivně vnímají Čínu také:

- Filipíny (70%)
- Indonésie (68%)
- Austrálie (56%)

Naproti tomu Jižní Korea je názorově rozdělena, (49% pozitivně, 47% negativně). V Japonsku menšina tvrdí, že má Čína negativní vliv(22%), ale stejně také menšina tvrdí že je pozitivní (25%). Přestože je pozornost soustředěna na konkurenci enormního čínského potenciálu, její rostoucí ekonomická síla je vnímána jako pozitivní ve většině zemí.

Na otázku zda budou respondenti vnímat pozitivně nebo negativně, kdyby se Čína stala ještě mnohem více ekonomicky silná než je dnes, většina (11 zemí) odpověděla, že pozitivní. Zvláště překvapivé je toto například v Mexiku (54%), kde výroba čelí velké čínské konkurenci.

- Itálie (47%)
- Španělsko (47%)
- Turecko (42%)
- Argentina (41%)

Výše uvedené státy by ve většině vnímaly negativně, kdyby se Čína stala ekonomicky ještě silnější. Vnímání je rovnoměrné ve Spojených Státech a v Německu.

Většina obyvatel světa si nepřeje vidět nárůst čínské vojenské moci. Na otázku, jak by vnímali, kdyby se čínská vojenská moc stala ještě silnější než je dnes, v 17 zemích většina odpověděla, že negativně (59%), pouze 24% pozitivně. K zemím nejvíce znepokojeným potenciálním nárůstem čínské vojenské moci patří:

- Německo (87%)
- Austrálie (79%)
- Japonsko (78%)
- Španělsko (76%)
- Spojené Státy (75%)
- Itálie (74%)

Co je zajímavé, země, která by vnímala nárůst čínské vojenské moci pozitivně je sousední stát Indie (56%). Většina obyvatel států Evropské Unie toto vnímá také negativně:

- Německo (87%)
- Španělsko (74%)
- Itálie (74%)
- Polsko (65%)
- Francie (64%)

Toto je zajímavý poznatek, jelikož EU v současnosti zvažuje stáhnout po-tiananmenské embargo na zbraně a technologie zbrojení. Čína je také vnímána mnohem pozitivněji než dvě další mocnosti, Spojené Státy a Rusko. Rusko je vnímáno jako země s negativním vlivem ve 14 zemích, zatímco pozitivním jen v pěti. Čína je vnímána skoro stejně tak pozitivně jako Velká Británie.

Lidé s nižší úrovní vzdělání jsou méně nakloněni vnímat Čínu pozitivně (45%) než lidé se středním a vyšším vzděláním (52%). Muži (53%) věří Číně více než ženy (47%). (Globescan,2004)

2.10 Oficiální postoj EU k Číně

2.10.1 Obchod a obchodní spolupráce

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. února 2009 o obchodních a hospodářských vztazích s Čínou.

Podle Úředního věstníku Evropské unie (2010) se obchod mezi Evropskou unií a Čínou obrovsky navýšil. Evropská unie je největším obchodním partnerem Číny od roku 2006 a Čína druhým největším obchodním partnerem Evropské unie od roku 2007. Rozvinutější hospodářství a členství ve WTO³ znamená pro Čínu kromě hojných výhod i větší odpovědnost hrát plnou a pozitivní roli v globálním hospodářském řádu i v Mezinárodním měnovém fondu a Světové bance. Přes nepřetržitý růst zůstává bilaterální obchod mezi Čínou a Evropskou unií, jejíž obchodní deficit s Čínou dosáhl v roce 2007 více než 160 miliard EUR, nevyrovnaný. Vstup na čínský trh je obtížný především kvůli státem řízené průmyslové politice, porušování patentů a nejednoznačným předpisům, které způsobují technické a necelní překážky obchodování pro společnosti a firmy EU.

Výrobci zboží a poskytovatelé služeb z EU jsou na světových trzích vysoce konkurenceschopní. Poctivý a rovnoprávný přístup na čínský trh by společností EU dal možnost zvýšit vývoz, upevnit přítomnost na čínském trhu a také zkvalitnit a rozšířit služby pro čínské spotřebitele.

Evropská Unie má za to, že Čína jakožto jeden z hybatelů světového růstu by se měla plně podílet na snahách o zajištění udržitelného a vyváženého rozvoje světového hospodářského řádu. Cílem EU je Čínu do globalizace zapojit a vést s ní diskuzi.

2.10.2 Padělky a nevyhovující produkty

Míra produkce padělků a pirátského zboží v Číně zůstává na znepokojivě vysokém stupni. Až 60 % padělků zabavených celními orgány Evropské unie pochází z továren v Číně. Výroba tohoto typu zboží se často provádí v zařízeních, která vyrábějí také zboží pro řádný trh, a bývá v rozporu jak s pracovními právy, tak se zdravotními a bezpečnostními nároky, přičemž toto zboží znamená nebezpečí pro spotřebitele a v případě

³ World Trade Organization, Světová obchodní organizace

chemikálií i pro okolní životní prostředí. EU je znepokojena objemem výroby padělků a pirátského zboží v Číně a vyjadřuje značné znepokojení nad rostoucím množstvím užitných a průmyslových vzorů v Číně, jež jsou často kopiemi nebo menšími modifikacemi existujících evropských technologií. Toto nepřispívá ke skutečné inovaci. Evropská unie je vysoce znepokojena nedávnou záplavou případů nebezpečných čínských výrobků, především dětských hraček, potravin a léčiv a vítá úsilí čínské vlády tento problém řešit.

2.10.3 Rovné podmínky

EU zdůrazňuje, že evropské obchodní vztahy s Čínou by měly být založeny na zásadách vzájemnosti a spravedlivé hospodářské soutěže a spravedlivého obchodu, podle našich společných hodnot a v souladu s pravidly WTO, a současně by měly zohledňovat udržitelný rozvoj, dodržování ekologických limitů a přínos k celosvětovým cílům v oblasti předcházení změně klimatu.

2.10.4 Lidská práva

EU se domnívá, že lidská práva by měla být základní a nedílnou součástí vztahů mezi Evropskou unií a Čínou. Trvá na posílení dodatku o lidských právech a vyjadřuje znepokojení nad pracovními podmínkami a právy pracujících v Číně. EU vyzývá Čínu, aby zlepšila pracovní podmínky tak, aby dosáhly úrovně základních norem Mezinárodní organizace práce. EU důrazně odsuzuje rozsudky smrti, které byly vyneseny čínskými soudy nad některými z osob, jež měly podíl na kontaminaci sušené dětské výživy melaminem⁴.

2.10.5 Investice

EU vítá fakt, že čínský fond státního majetku a společnosti vlastněné státem investují v Evropské unii a přispívají tak k vytváření pracovních míst, růstu, a rovnováze investičních

⁴ Leden 2009, Čína dětská výživa kontaminovaná melaninem (jedovatá chemikálie) zabila nejméně 6 dětí, stovky tisíc dalších onemocněly.

toků. Připomíná však, že čínské finanční trhy jsou netransparentní a že je důležité zavést alespoň předpisy chování, které by zajistily transparentnost čínských investičních operací v rámci trhu EU. Dále se EU staví vstřícně ke skutečnosti, že od přistoupení Číny k WTO roste v Číně počet průmyslových oborů, které jsou otevřené pro zahraniční investice, avšak je znepokojena tím, že současně je do některých odvětví přístup zahraničních investic omezen nebo znemožněn. Dále se znepokojuje nad tím, že byla zavedena diskriminační opatření vůči zahraničním podnikům – především v oblasti mezinárodních fúzí a akvizic.

2.10.6 Podmínky pro obchodování

EU se domnívá, že čínské protekcionistické praktiky, rozsáhlá byrokracie, podhodnocování měny, dotace v různé podobě a nedostatek sjednaných opatření pro prosazování autorských práv brání mnoha společnostem EU v plném přístupu na čínský trh. Zdůrazňuje, že další rozšiřování přístupu na čínský trh poskytne společnostem EU příležitosti, například v oblasti strojírenské výroby, chemikálií, automobilového průmyslu, léčiv a informačních a komunikačních technologií, zemědělství, stavebnictví, dále v oblasti finančních, pojistných a telekomunikačních služeb a v oblasti maloobchodního prodeje. Vyzdvihuje význam souladu zboží dováženého z Číny s evropskými normami pro potravinářské a jiné výrobky. EU se nelíbí, že čínská vláda stále používá vývozní cla na suroviny, jež narušují obchod. Zdůrazňuje také příležitosti, které nabízí rozvíjející se odvětví obnovitelné a udržitelné energie, protože vzhledem k významu uhlí pro čínské hospodářství má vývoj a uplatnění systému zachycování CO₂ v Číně zásadní význam. EU znepokojuje narůstající množství stížností na dumpingové postupy čínských výrobců. Domnívá se, že čínské hospodářství v mnoha sférách stále nespĺňuje všechna kritéria tržní ekonomiky.

2.10.7 Studium a věda

EU vyzývá k provádění všech současných úmluv o výzkumu a vývoji uzavřených s Čínou za účelem podpory spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje. Doporučuje zaměřit snahy Evropské unie a Číny v oblasti výzkumu a vývoje směrem, který bude strategičtější a účinnější z hlediska technologického pokroku, potřeb společnosti, naléhavých

environmentálních potřeb a budoucího hospodářského vývoje. Vyzývá rovněž obě strany, aby zprostředkovaly přenos technologií a technického know-how tím, že umožní výměnné programy výzkumných a akademických pracovníků. EU podpoří pokračující rozvoj spolupráce Evropské unie a Číny v oblasti vesmírného výzkumu, aplikací a technologií. Vyzývá k větší spolupráci mezi evropskými a čínskými vysokými školami a ke zvýšení mobility vědců, výzkumných pracovníků a studentů mezi Evropskou unií a Čínou. Vyzývá rovněž Čínu, aby podpořila spolupráci mezi těmito dvěma stranami za účelem zlepšit a rozvíjet technologie šetrné vůči klimatu, které vznikají činností malých a středních podniků EU v Číně.

2.10.8 Čínská společnost

EU konstatuje, že čínská společnost se za posledních třicet let výrazně změnila a že trvalého pokroku lze dosáhnout jen pomalu. Domnívá se, že demokracie vyžaduje fungující občanskou společnost, která je na oplátku posilována obchodními a hospodářskými vztahy s Evropskou unií. Je proto přesvědčena, že „změna prostřednictvím obchodu“ je možností, jak podpořit přeměnu Číny na otevřenou a demokratickou společnost. Vyjadřuje politování nad skutečností, že prohlubování hospodářských a obchodních vztahů mezi Evropskou unií a Čínou nešlo ruku v ruce se zásadním pokrokem v oblasti dialogu o lidských právech.

2.10.9 Taiwan

EU vítá sblížení Číny a Taiwanu; považuje Taiwan, který je v Asii čtvrtým největším obchodním partnerem EU, za hospodářský a obchodní subjekt; podporuje, aby se Tchaj-wan v pozici pozorovatele zapojoval do významných mezinárodních organizací.

2.10.10 EXPO

EU je přesvědčena, že EXPO 2010, které se koná Šanghaji (Čína), bude velkou příležitostí pro evropské podniky, pokud jde o jejich zviditelnění a kontakty, a že jim také

umožní představit se čínské veřejnosti a čínským podnikům. (Úřední věstník Evropské unie, 2010)

2.11 Číňané v České republice

Pro úplnost je třeba pohlédnout i na čínské občany, kteří žijí v České republice. Následující odstavce vycházejí z dokumentu Markéty Moore (2002) a ukazují, jací Číňané u nás žijí. Postoj Čechů k čínským spoluobčanům a aspekty ovlivňující jejich postoj byly rovněž předmětem sociologického průzkumu.

Rozložení čínských usedlíků v ČR je velmi rozličné, a to jak z pohledu původu, tak i z pohledu vzdělání a pracovních zkušeností. Jsou mezi nimi lidé takřka ze všech oblastí Číny, kteří většinou pracovali ve státních firmách. Noví čínští imigranti jsou více vzdělaní, než jejich předchůdci na počátku 20. století. Většina z nich má střední vzdělání a podle poskytnutých údajů více než jedna třetina absolvovala vysokou školu (Moore, 2002).

Během 90. let žilo 60 až 90 procent Číňanů v Praze, a tak byl městský původ důležitým předpokladem pro začlenění Číňanů do české společnosti. Venkovská populace, která neměla zkušenosti se životem ve velkých čínských městech, prožila přechodem z čínského venkova do Prahy dvojitým odcizením. Pro překonání problémů spojených s adaptací v novém prostředí tak museli vyvinout nemalé úsilí. Podle Markéty Moore (2002) od poloviny 90. let tyto preference postupně klesají. Podle statistiky ministerstva vnitra si v roce 1993 Prahu vybralo jako své bydliště 90,5 procent Číňanů žijících v České republice, v roce 1997 již jen 78,2 procent Číňanů a v roce 2000 klesl jejich počet na 58,6 procent. Čínská společnost často čelila v Česku izolaci a méně vzdělaná část čínské populace i pohrdání kvůli nižšímu stupni vzdělání.

V České republice žije s rodiči jen necelých 40 procent dětí, více než polovina (51 procent) jich žije v Číně a 9 procent ve třetí zemi. Číňané často nechtějí, aby jejich děti přišly s nimi do České republiky, stačí jim navštívit děti jednou ročně v době školních prázdnin. (Moore, 2002)

Skutečnost, že Číňané své děti do Česka neberou nebo je neučí česky, může ukazovat na to, že Českou republiku vnímají pouze jako místo pro vydělání peněz. Po dosažení svých cílů se pak zřejmě vrátí ke svým rodinám, což znesnadňuje vzájemné sblížení našich národů a nenapomáhá měnit stereotypy a utvářet pozitivnější vztahy.

Jak dále popisuje Markéta Moore (2002), česká společnost většinou vnímá Číňany jako homogenní skupinu, či ji dokonce mylně pokládá za podskupinu početnější a známější komunity vietnamské (z českých médií se občas doslechneme o jakési „asijské komunitě“). Tyto zjednodušené představy jsou však od skutečnosti značně odlišné. Čínská komunita se vyznačuje tak vysokým stupněm heterogenity, že užívaný termín *komunita* je třeba chápat spíše v symbolickém než v konkrétním smyslu. Velká sociální vzdálenost mezi Číňany z jednotlivých krajů a mezi lidmi z měst a těmi z vesnic se projevila v rozrůzněné povaze čínského společenství, které má jen málo společných zájmů. Mimo rozdílného sociálního a kulturního původu se po příjezdu do střední Evropy Číňané se stávají také konkurenty na malých trzích, které jsou po několika letech přesyceny čínským zbožím. Jediné, co zůstává Číňanům společné je země původu – Čína a čínský jazyk spolu s celo-čínskou kulturní identitou (Moore, 2002).

Prozatimní pokusy o organizaci čínské komunity v České republice nebyly úspěšné. Především chyby, jichž se samozvaní vůdcové komunity v minulosti dopustili, na dlouhou dobu oslabily ochotu Číňanů účastnit se dalších komunitních projektů. (Moore, 2002)

2.12 Obraz Číny v médiích

Zprávy z Číny nebo týkající se Číny se v domácích médiích objevují takřka denně, ve světových pak denně bez výjimek. Čína si zakládá na svém mediálním obrazu a zejména je pak pro ni důležité ohromit ve dnech významných událostí, jako je například zahájení Olympiády, přehlídka k výročí založení ČLR nebo světová výstava EXPO v Šanghaji. I přes úžasné zahajovací ceremoniály a dokonale sestavený průběh, se novináři po celou dobu příprav i během těchto velkých akcí zaměřují na problémy země, především pak na lidská práva a problematiku jejich dodržování.

Číně se sice povedlo vytvořit nový obraz Číny, ovšem díky médiím možná méně příznivý, než jaký očekávala. Nejenže média hlasitě upozorňují na situaci okolo Tibetu, ale také poukazují na skutečnost, že jsou i jiné nespokojené velké oblasti jako je Xinjiang, provincie obývaná Ujgury a zdůrazňují utlačování disidentů, či skupiny Falong Gong. Televizní reportéři poukazují na špatný stav životního prostředí, vstupy či reportáže, které jsou točeny v Pekingu a velkých městech, dokazují katastrofální stav ovzduší. Žurnalisté připomínají necitlivé chování čínské vlády vůči přírodě i v jiných provinciích. Necitlivý

přístup vůči vlastnímu obyvatelstvu je také velkým tématem, včetně informací o rozsudcích smrti a popravách.

Zpravodaj České televize v Číně Tomáš Etzler, kde působí od roku 2006, velmi často přispívá do českých medií. Nejenže informuje o aktuálním dění, ale také otevírá čtenářům českých novin, internetových novin i divákům ČT palčivá témata Číny, nabízí pohled do každodenního života v Číně prostřednictvím svého blogu v Lidovky.cz a přibližuje zemi českým cestovatelům.

V mnoha směrech přináší média pozitivní obraz současné čínské společnosti, přibližují současnou Čínu Evropanům, nabízejí vhled do politického systému země obývané více než miliardou lidí. Blok „Zaměřeno na Čínu“, který bylo možné sledovat na ČT24 v době konání olympiády v Pekingu v roce 2008, poskytl komplexní analýzu současnosti a naznačil další možný vývoj. Cestovatelské pořady, turistické časopisy a novinové rubriky věnují nemalý prostor čínským historickým památkám i unikátním místům v přírodě.

Proti kvalitě medií hovoří fakt, že ke čtenáři nebo divákovi přichází mnohdy text či obraz s informací, aniž by bylo vždy zřejmé, odkud se obojí vzalo, kdo to vytvořil a jakými cestami a proč své sdělení rozšiřuje. Dalo by se také namítnout, že současná média produkují spoustu informací a tvrdě, bez slitování zasahují cíle. Při bližším pohledu se však ukáže, že oněch cílů není tak mnoho a jsou pečlivě vybrány. (Sláničková, 2008; Šebestík, 2007)

Praktická část práce zkoumá jaký vliv má pozitivní či negativní obraz Číny v médiích na názor Čechů na Čínu a porovnává, jak se názor na Čínu liší ve věkových skupinách.

2.13 Demokratizace Číny

Po pádu komunismu v Sovětském svazu je Čínská lidová republika posledním velkým státem s globálními ambicemi, kde se zatím neujala demokracie. Demokratický systém, o kterém se často mluví jako o západním vynálezu, který může „správně“ fungovat jen ve spojení se západní kulturou, dnes slouží Japonsku a Jižní Koreji, stejně tak i Indii, která se jako jediná může s Čínou srovnávat, pokud jde o počet obyvatel. Demokratickou formu mají i vlády Filipín a Indonésie. Čína, Vietnam a Severní Korea zůstávají posledními komunistickými oblastmi, přestože v každé z těchto zemí funguje tento systém velmi rozličným způsobem. (Pehe, 2003)

Čína už téměř není totalitní komunistickou zemí, ale spíše autoritářským systémem, kde vládne jedna strana. Čínská komunistická strana používá komunistickou ideologii už jen jako nástroj, který umožňuje autoritářskou vládu. (Pehe, 2003)

Pokud by Čína udělala krok ke skutečné demokracii, pak by se zásadním způsobem změnil obraz světa. Změnilo by se fungování mezinárodních orgánů, včetně Organizace spojených národů a její Rady bezpečnosti, kde je Čína jediným stálým členem, který nemá demokratický systém. Počátek skutečné demokracie v Číně by také zřejmě znamenal pád komunistických vlád v Severní Koreji a také ve Vietnamu.

Čína započala vývoj, který může směřovat k širší politické demokratizaci. Je tomu tak proto, že se stále více svobodný ekonomický systém, dlouho nestrpí s politickým autoritářstvím a neefektivní rozsáhlou byrokracií. Dalším důvodem je rychle rostoucí životní úroveň. (Pehe, 2003)

2.13.1 Změna režimu

O možné změně režimu v Číně probíhají nekonečné diskuze. Názory na pravděpodobnost převratu se různí.

Na rozdíl od postkomunistických zemí východní Evropy a Sovětského svazu má Čína dnes poměrně významnou skupinu mladých lidí, kterým je umožněno studovat na prestižních světových univerzitách. Číňané také vidí, že tam, kde bylo Číňanům umožněno vládnout si demokraticky (Hongkong, Taiwan), se země začlenily velmi rychle mezi ekonomicky velmi úspěšné. A navíc pro čínské vůdce je existence demokratických čínských území složitá při udržování kontroly nad informacemi.

Jedním z brzdících prvků je podle autora článku (Pehe, 2003) strach z rozpadu Číny. Ačkoliv se čínská společnost zdá zvenku jako jednodílná, je to pestrá směs kultur a jazyků. Je téměř jisté, že při nástupu skutečné demokracie by Čína, jak ji vidíme v současnosti, nepřežila.

Čínská kultura nepředstavuje pro nastolení demokracie v Číně bariéru, přestože se Komunistická strana Číny snaží svět přesvědčit o opaku. Číňané již více než sto let bojují za ústavní svobody a mají potenciál na to demokracii zavést. (Pehe, 2003)

2.13.2 Nedemokratizace západu

Aby mohly demokratické země jednat s Čínou, cítí, že je třeba stát se samotné méně demokratickými. Demokratizační tlak proto ochabuje. Indie omezuje demonstranty, Japonsko se zdráhá hovořit s dalajlámou. Evropská unie se stahuje z demokratického Taiwanu a zvažuje možnost Číňanům prodávat zbraně. Čínským bezpečnostním složkám je povoleno, aby strážily olympijskou pochodeň i mimo čínské území. Čínští lídři jsou při svých návštěvách ve světě hlídáni, aby nespátřili protestující proti porušování lidských práv jejich režimem (Revuepolitika.cz, 2009).

Čínská lidová republika není křehkým státem. Je příkladem úspěšného autoritářství. Africké země jsou na straně Číny. Západní společnosti soupeří, aby mohly v Číně obchodovat dle čínských pravidel. (Revuepolitika.cz, 2009)

Hlavním zájmem čínských ekonomických expertů je co nejrychleji přesunout své aktivity do oblastí pokročilých a informačních technologií (IT), což vyžaduje zlepšení ekonomických vztahů s Taiwanem, jenž je v dané oblasti světovou jedničkou. (Revuepolitika.cz, 2009)

Záměrem této části práce bylo shrnout přehled témat týkajících se Číny se kterými může být česká společnost konfrontována. Čtenář je uveden do jednotlivých problematik a jsou mu prezentovány jak názory odborníků, tak postoje veřejného mínění ve světě. Tyto kapitoly jsou dále rozvedeny v praktické části, kde jsou rozšířeny o postoje českých občanů k Číně tak, jak je ukázal průzkum.

3 Výzkum

3.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit názor současného Českého obyvatelstva na Čínu. Průzkum zjišťoval, s jakou pravidelností Češi sledují informace o Číně a z kterých médií tyto informace získávají. Dále bylo zjištěno, jak vnímají Češi obraz Číny, co se Čechům vybaví pod pojmem Čína, zda se cítí ovlivněni Čínou a jaké znalosti o Číně mají. Vedlejším cílem bylo porovnat odpovědi respondentů do 30 let a nad 30 let.

3.2 Metody výzkumu

V druhé části práce se věnuji výzkumu na téma pohled na Čínu u současného českého obyvatelstva. Výzkum byl proveden formou dotazníku. Pro sběr dotazníku jsem použila webové rozhraní <http://kwiksurveys.com>. Na těchto webových stránkách lze vytvořit online dotazník, který je možno rozšiřovat emailem nebo odesláním linku pomocí sociálních sítí. Dotazník byl přístupný od 15. 6. 2010 do 30. 6. 2010, kdy byl získán dostatečný počet odpovědí ke zpracování výsledků.

Výhodou služeb těchto internetových dotazníků je rychlost šíření, snadné vyplňování, úspora času a vysoká návratnost dotazníku. Při vyplňování dotazníku odpadá zdlouhavé vypisování a internetová verze umožňuje snadné vyhodnocení. Většinou dotázaných trvalo vyplnění dotazníku 6 – 8 minut.

Nevýhodou online dotazníku je obtížnější získání dat od starších respondentů díky větší absenci počítačového vybavení u této skupiny.

3.3 Hypotézy výzkumu

Dotazník měl vyvrátit nebo potvrdit mé hypotézy. Domnívala jsem se, že obecný postoj Čechů k Číně bude spíše negativní, protože obraz Číny v médiích bývá soustředěn především na témata porušování lidských práv, korupce, nevyhovujících pracovních podmínek, týrání zvířat a ekologických havárií. Předpoklad byl, že postoj k Číně bude vstřícnější u skupiny respondentů do 30 let, jelikož nejsou zatíženi komunistickou historií

našeho státu. Dále jsem předpokládala, že lidé v mladším věku mají možnost více cestovat za prací nebo za poznáním což může ovlivnit pohled na Čínu pozitivním směrem.

3.4 Charakteristika respondentů

Cílovou skupinou výzkumu byli občané České republiky všech věkových kategorií, vzdělání a zaměstnání.

Celkový počet respondentů je 274. Do výsledků byly zahrnuty všechny dotazníky, protože nastavení on-line dotazníku neumožňuje započítání neúplných odpovědí. Na otázky odpovědělo z celkového počtu 30% (81) mužů a 70% (193) žen. Nejpočetnější věkovou skupinou byli lidé od 21 do 30 let, kteří tvořili 53% celkového vzorku. 9% respondentů tvořila skupina do 20 let, 16% lidé od 31 let do 40 let. 14% dotazovaných tvořila skupina od 41 let do 50 let a zbylých 8% tvořili lidé nad 51 let (viz. tabulka č. 1). Dle vzdělání tvořily dvě nejvýznamnější skupiny lidé s úplným středoškolským vzděláním (41%) a lidé s vysokoškolským vzděláním, kteří tvořili 42% dotazovaných. Polovina respondentů žije v městě o velikosti 5000 – 30 000 obyvatel.

Tabulka č. 1 – Věkové rozložení respondentů

Do 20 let	24	9%
21 – 30 let	146	53%
31 – 40 let	44	16%
41 – 50 let	39	14%
Nad 51 let	21	8%

3.5 Analýza výzkumu

3.5.1 Charakteristika dotazníku

Dotazník je anonymní a skládá se z 26 otázek. Úvodní otázky (č. 1 – č. 6) zaznamenávají osobní údaje o dotazovaných, zjišťují jejich pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, počet obyvatel v obci, ve které žijí a zda ovládají některý z cizích jazyků. Další série otázek se zabývá informovaností a sleduje zájem respondentů o Čínu. Následující sady otázek se věnují tematickým okruhům, jako jsou ekonomické vztahy mezi Českem a Čínou, ekologie a politika. Další otázky zkoumají postoje a názory Čechů na Čínu.

Většina otázek v dotazníku je uzavřených, tedy nabízející danou škálu odpovědí. Dotazník obsahuje pouze jedinou otázku s otevřenou formou odpovědí, která zjišťuje, jaké tři věci se vybaví Čechům pod pojmem Čína. Výhoda uzavřených otázek spočívá v jednodušším a přesnějším statistickém zpracování. Otázky jsou seřazeny do tematických skupin.

3.6 Zpracování dat

3.6.1 Deskriptivní statistika

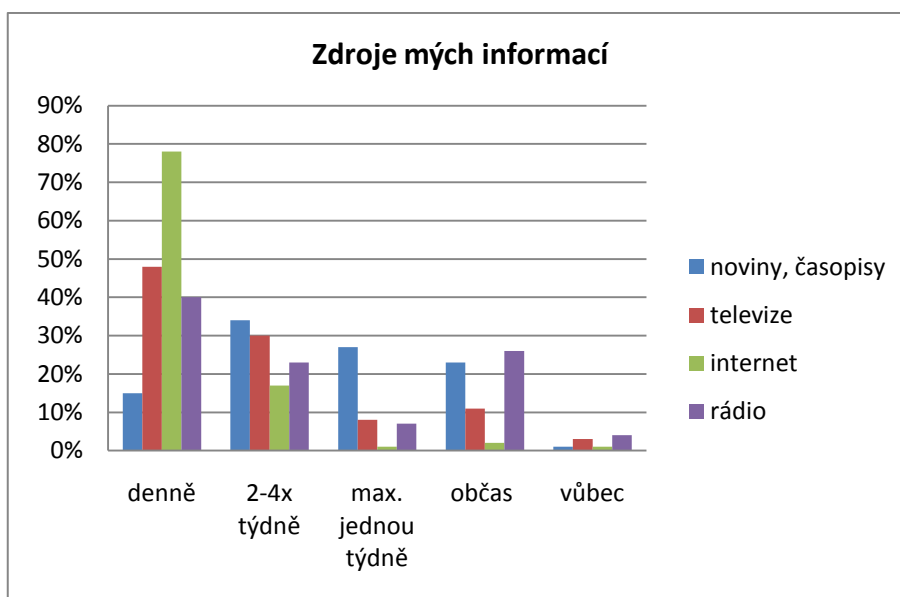
Hypotéza předpokládá rozdíly v názorech u respondentů ve dvou věkových skupinách do 30 let a nad 30 let. Informace byly proto nejprve celkově zpracovány jako názor vzorku celé české populace. V oblastech, kde se předpokládaly rozdíly v názorech věkových skupin, bylo použito toto dělení. Dále bylo využito dělení podle pohlaví respondentů.

Pro početně nestejně zkoumané vzorky je práci použito procentuální vyjádření pro přehlednější znázornění výsledků v kategoriích.

4 Výsledky

Skupina otázek č. 7 – č. 10 se věnuje tematickému okruhu informace, objektivita informací a podoby zobrazování Číny v mediích. Graf č. 1 ukazuje zdroje informací v závislosti na jejich sledovanosti. Otázka má zjistit jaké informační média Češi upřednostňují a jak často je sledují. 78% dotázaných Čechů denně čerpá informace z internetu, vysoké jsou také podíly respondentů, kteří sledují *denně* televizi (48%). Pro získání zpráv rádio zapíná *denně* 40% všech dotázaných. Nejmenší denní zastoupení sledovanosti mají noviny a časopisy (15%) které naopak byly nejpočetněji zastoupeny v odpovědi 2-4x *týdně* (34%). Počet lidí, kteří nesledují informace vůbec je velice nízký u všech zmíněných zdrojů.

Graf č. 1 - Zdroje informací

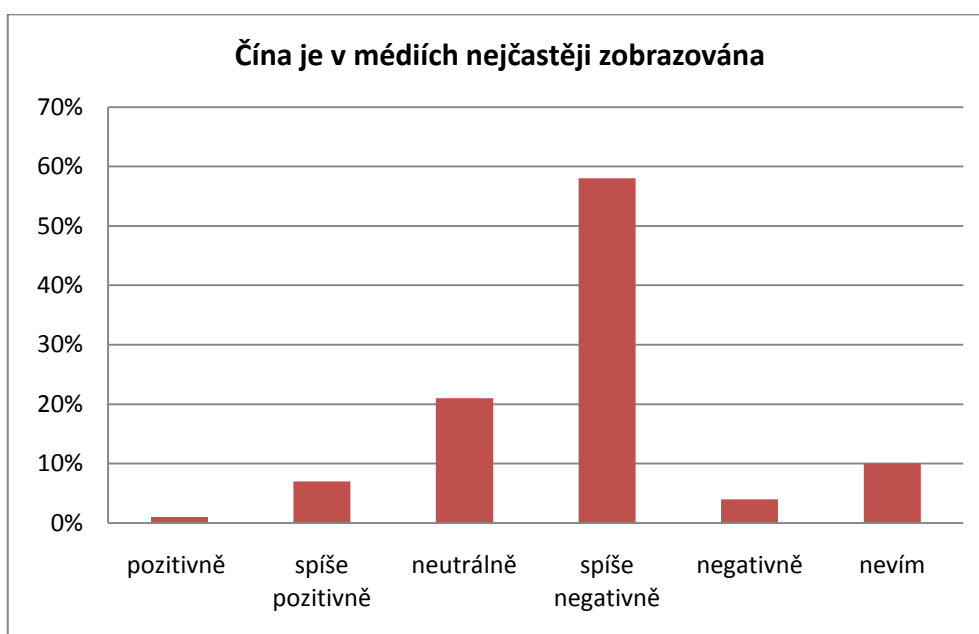
Zprávu o Číně zaznamená *denně* pouze 2% dotázaných. 30% odpovědělo, že zprávu o Číně zaznamená alespoň 3x *týdně*. Největší část dotázaných (60%) zaznamená zprávu o Číně pouze *zřídka*. Počet lidí, kteří nezaznamenají zprávu o Číně *vůbec* vyjadřují pouhé 3%. 5% respondentů si neuvědomuje zda zaznamená takovou zprávu či nikoliv (viz. graf č. 2).

Graf č. 2 - Zprávu o Číně zaznamenám

Podle více než poloviny (58%) dotázaných je Čína v médiích nejčastěji zobrazována *spíše negativně*, podle dalších 4% zcela *negativně*. Obraz Číny v médiích vnímá jako *pozitivní* pouze jedno procento, jako *spíše pozitivní* pak 7%. 10% dotázaných neví, jak toto zhodnotit (viz. graf č. 3). Žádný respondent, který odpověděl *negativně* na tuto otázku, nemá podle výsledku tohoto dotazníku *pozitivní* postoj k Číně.

Graf č. 3 – Zobrazování Číny v médiích

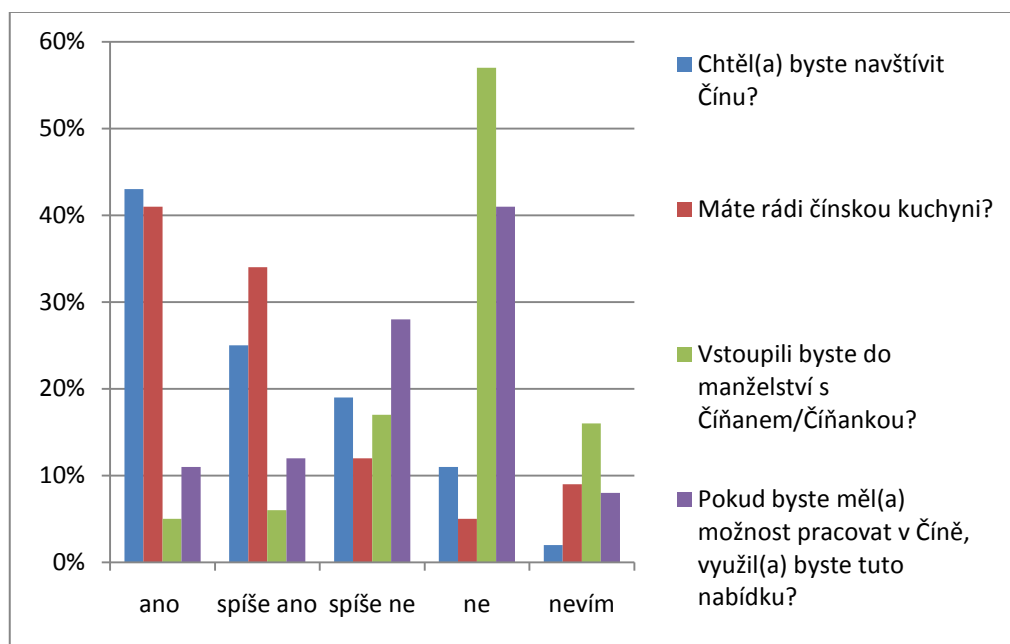
Skupina čtyř otázek z grafu č. 4 ilustruje přímý vztah Čechů k Číně. Na otázku „Chtěl byste navštívit Čínu?“, odpovědělo *ano* 43% a *spíše ano* 25%, čímž se potvrzuje to, že Čína je velmi přitažlivou a zajímavou zemí. 19% dotázaných by *spíše nechtělo* Čínu navštívit a 11% by se do Číny vůbec podívat *nechtělo*.

Významná část dotázaných (75%) má ráda Čínskou kuchyni. Naopak 17% dotazovaných Čínské kuchyni neholduje.

Názor na vstup do manželství s Číňanem či Číňankou mají Češi ujasněný, jednoznačně *ne* vyslovilo 57% všech dotázaných a jednoznačně *ano* pouhých 5%. 16% dotázaných *neví*, zda by do takového svazku vstoupilo a 17% by *spíše nevstoupilo*.

Stejně jednoznačná je i odpověď, zda by využili možnost pracovat v Číně. Většina (69%) by tuto nabídku *nevyužila* nebo *spíše nevyužila*. Nabídku by *přijalo* 11% dotázaných a *spíše přijalo* 12% respondentů.

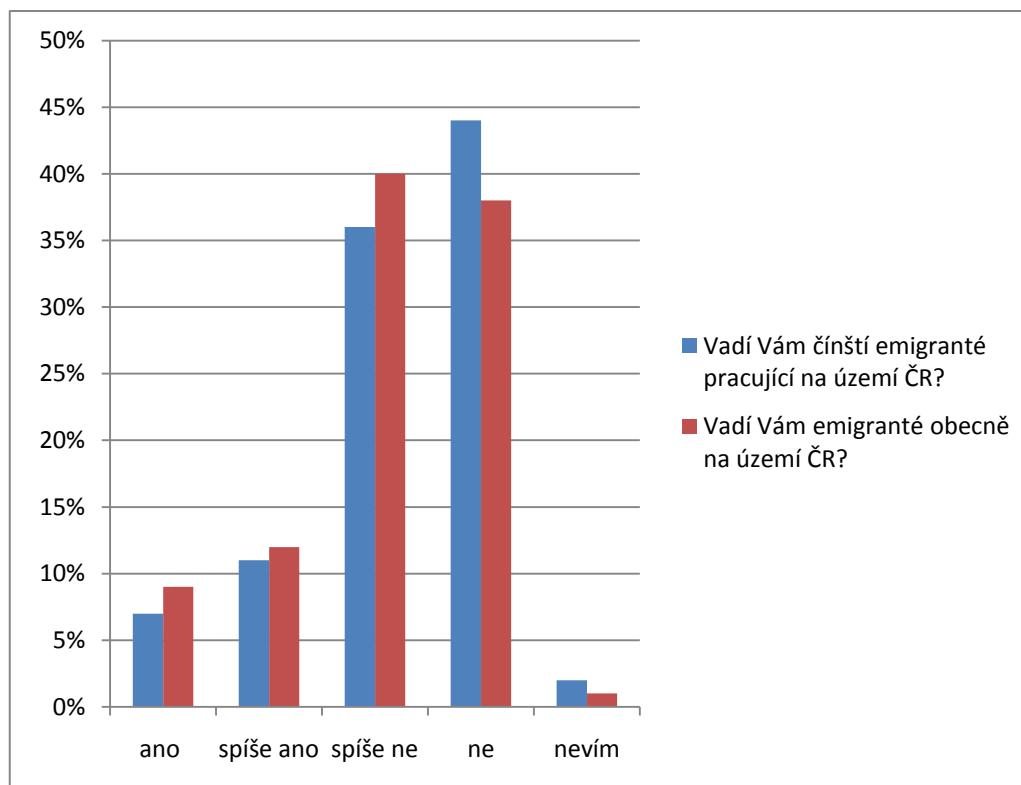
Graf č. 4 – Obecné postoje Čechů k Číně

Následující dvě otázky (viz. graf č. 5) porovnávají vztah Čechů k emigrantům a k čínským emigrantům. Průzkum zjistil, že přítomnost Číňanů pracujících na českém území téměř polovině respondentů (44%) *nevadí*, 36% dotázaných *spíše nevadí* a jednoznačně *vadí* 7% respondentů.

Emigranté obecně *nevadí* nebo *spíše nevadí* 78% dotázaných, naopak *vadí* 7%. Nerozhodné stanovisko v těchto dvou otázkách zajímá relativně zanedbatelný počet dotázaných (2% a 1%).

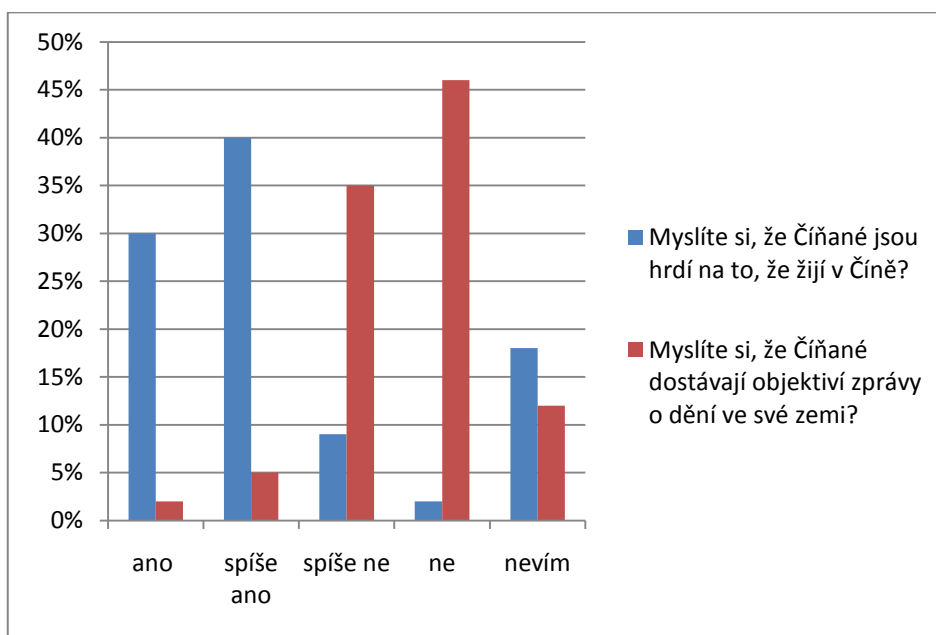
Graf č. 5 – Vztah Čechů k emigrantům a k Čínským emigrantům

Následující graf č. 6 zachycuje pohled Čechů na názory Číňanů. To, že Číňané jsou hrdí, že žijí v Číně, si myslí 70% respondentů. *Spíše ne* a *ne* odpovědělo 9% a 2% dotazovaných. Velké množství respondentů (18%) odpovědělo, že *neví*.

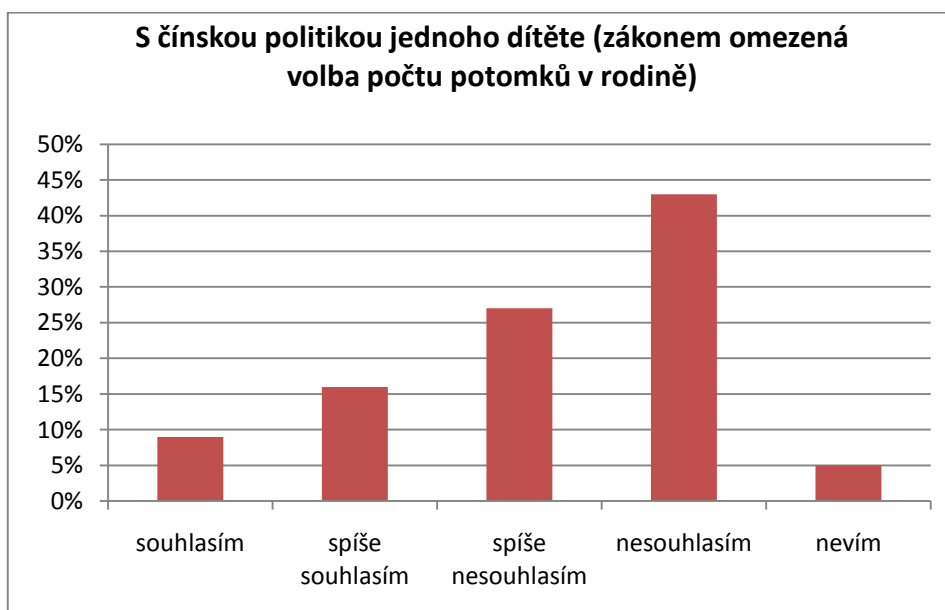
Zajímavé a jednoznačné byly odpovědi na otázku, jestli si Češi myslí, že Číňané dostávají objektivní zprávy o dění ve své zemi. Pouhá 2% si myslí, že *ano* a 5% *spíše ano*. Celých 81% si myslí, že Číňané *nedostávají* nebo *spíše nedostávají* objektivní zprávy o své zemi. 12% dotazovaných nezná odpověď na tuto otázku.

Graf č. 6 – Pohled Čechů na názory Číňanů

Dotazník zjišťoval odpověď respondentů na otázku spojenou s politikou jednoho dítěte (viz. graf č. 7), která je uplatňována v Číně za účelem regulace demografické křivky. S politikou jednoho dítěte *souhlasí* pouhých 9% a *spíše souhlasí* 16% naopak *nesouhlasí* 43% a *spíše nesouhlasí* 27%. V této otázce zvolilo možnost *nevím* 5% dotazovaných, což v porovnání s ostatními otázkami ukazuje na informovanost Čechů v této problematice.

Graf č. 7 – Postoj Čechů k politice jednoho dítěte

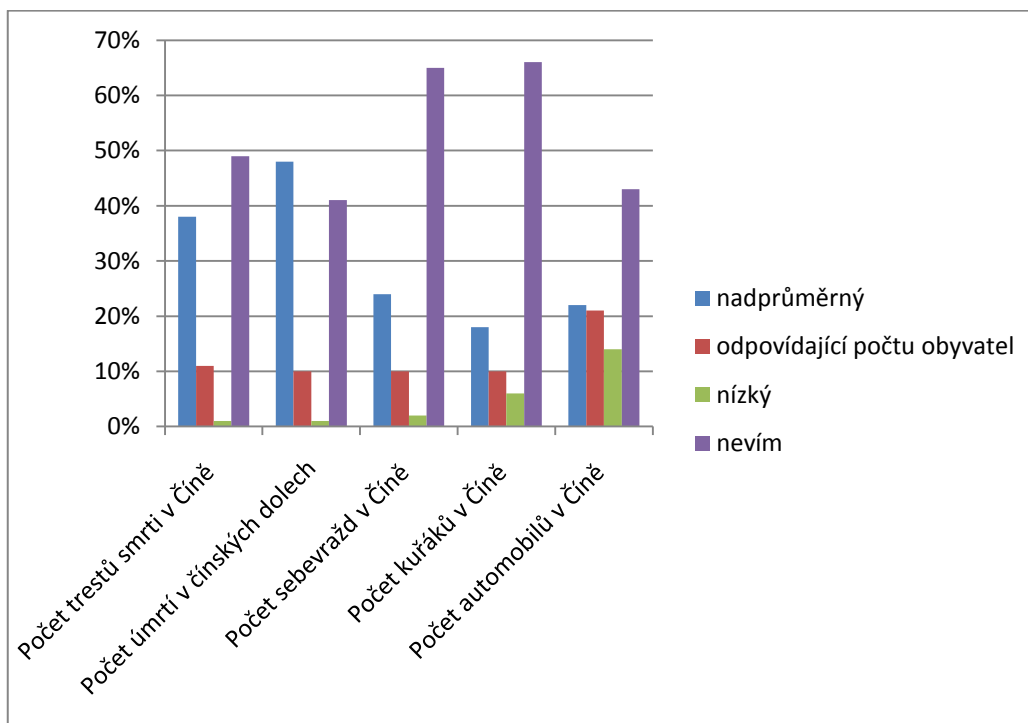
Graf č. 8 konkrétně zkoumá informovanost Čechů ve specifických oblastech. Těmito otázkami chceme zjistit informovanost a zájem o některých problémech čínské společnosti. Všechny otázky měly společné vysoké zastoupení odpovědi *nevím*. Počet trestů smrti v Číně považuje za *nadprůměrný* 38% za *odpovídající počtu obyvatel* 11% a za *nízký* ho považuje pouhé jedno procento.

Počet úmrtí v čínských dolech je podle 48% dotázaných *nadprůměrný*, za *odpovídající* ho považuje 10% a za *nízký* ho považuje téměř nikdo (1%).

Velký nezáměr Čechů o problematiku sebevražd v Číně sledujeme u následující otázky. Zde měli respondenti možnost zvolit, jaká je míra sebevražd v Číně. Celých 65% odpovědí bylo *nevím*. Druhá nejvyšší hodnota (24%) označuje tento počet za *nadprůměrný* a za *nízký* ho označily pouze 2%.

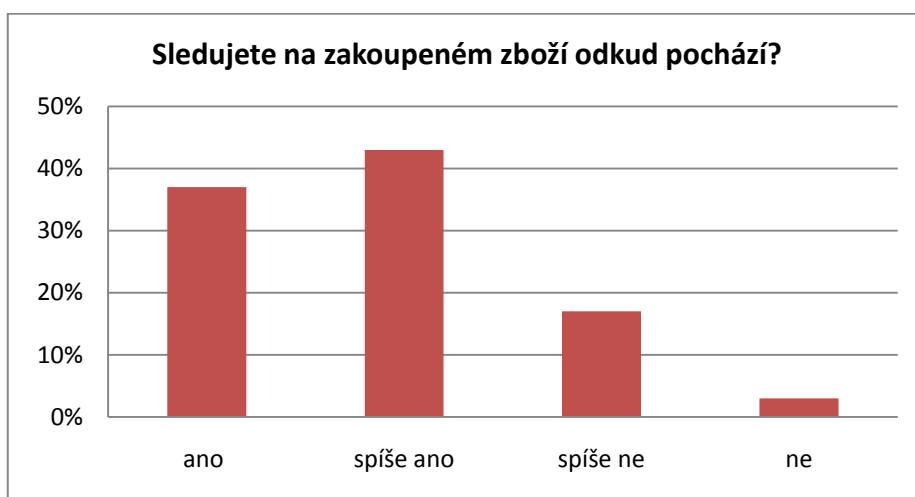
Podle Světové zdravotnické organizace, kouří 60% Číňanů a 3% Číňanek (who.int, 2009). Typický znak čínské společnosti, jakým kouření bezesporu je, nezaznamenává celých 66% respondentů, kteří volili odpověď *nevím* na otázku, jaký je počet kuřáků v Číně. 18% tento počet považuje za *nadprůměrný* a 10% za *odpovídající počtu obyvatel*.

Graf č. 8 – Postoj Čechů k čínským tématům

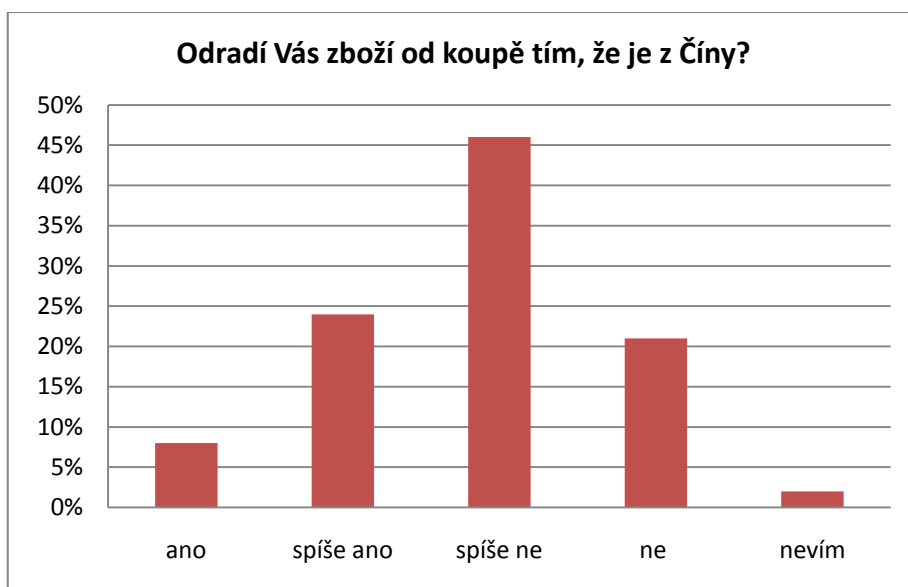
Grafy č. 9 – č. 12 ukazují pohled Čechů na produkty z Číny a jejich vliv na Českou ekonomiku. Je zajímavé, v jaké míře Češi kontrolují, odkud pochází jimi nakupované zboží. Tuto informaci na výrobku sleduje 80% dotazovaných, kteří odpověděli *ano* (37%) nebo *spíše ano* (43%). Pouhá 3% *nesledují* vůbec původ jimi nakupovaného zboží a 17% původ zboží *spíše nesleduje*.

Graf č. 9 – Sledování původu zboží

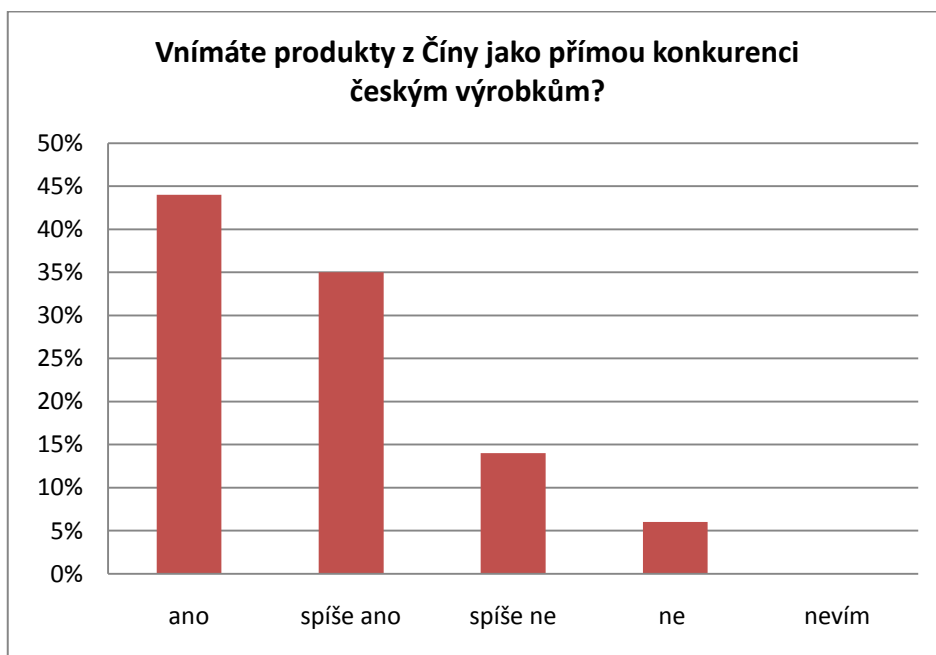
Čechy ve většině neodradí čínský původ zboží (68%). *Zcela odradí* pouze 8% nakupujících dotazovaných a *spíše odradí* 24%.

Graf č. 10 – Postoj k původu zboží

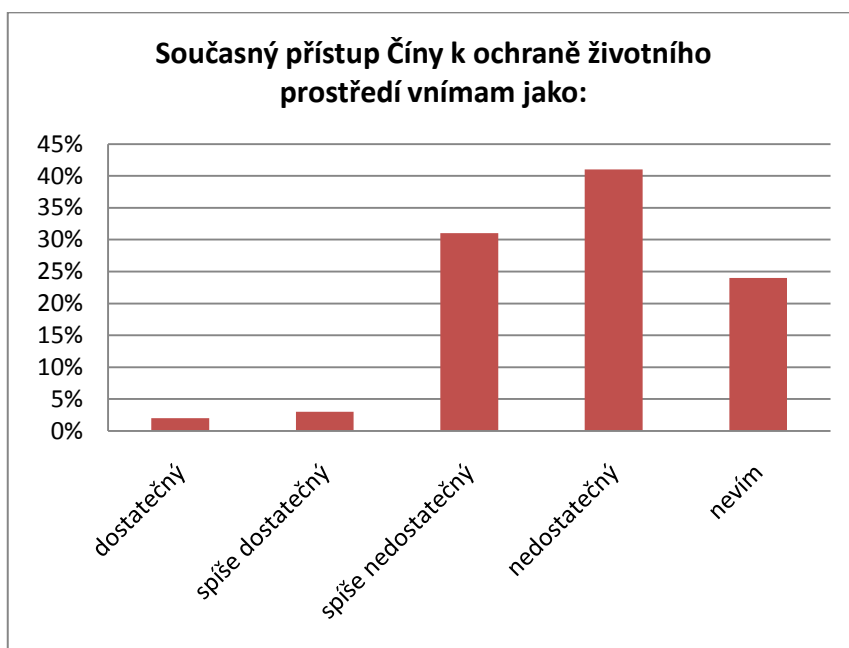
Předmětem průzkumu také bylo, jestli Češi považují výrobky z Číny za přímou konkurenci českým výrobkům (viz. graf č. 11). Většina (79%) odpovědí respondentů čínské produkty jako konkurenci *vnímá* nebo *spíše vnímá*. Naproti tomu výrobky jednoznačně nevnímá jako konkurenční 6% a *spíše ne* zvolilo 14% dotázaných. Je tedy zřejmé, že si Češi uvědomují potřebu nějaké specifické konkurenční výhody.

Graf č. 11 – Postoj k čínské konkurenci.

Byla položena také otázka týkající se ekologie a přístupu Číny k ochraně životního prostředí (viz. graf č. 12). Přístup Číny k ochraně životního prostředí jako *dostatečný* nebo *spíše dostatečný* vnímá 5%. Za *nedostatečný* ho považuje 41% a za *spíše nedostatečný* je vnímán 31% odpovídajících.

Graf č. 12- Vnímání přístupu Číny k ochraně životního prostředí.

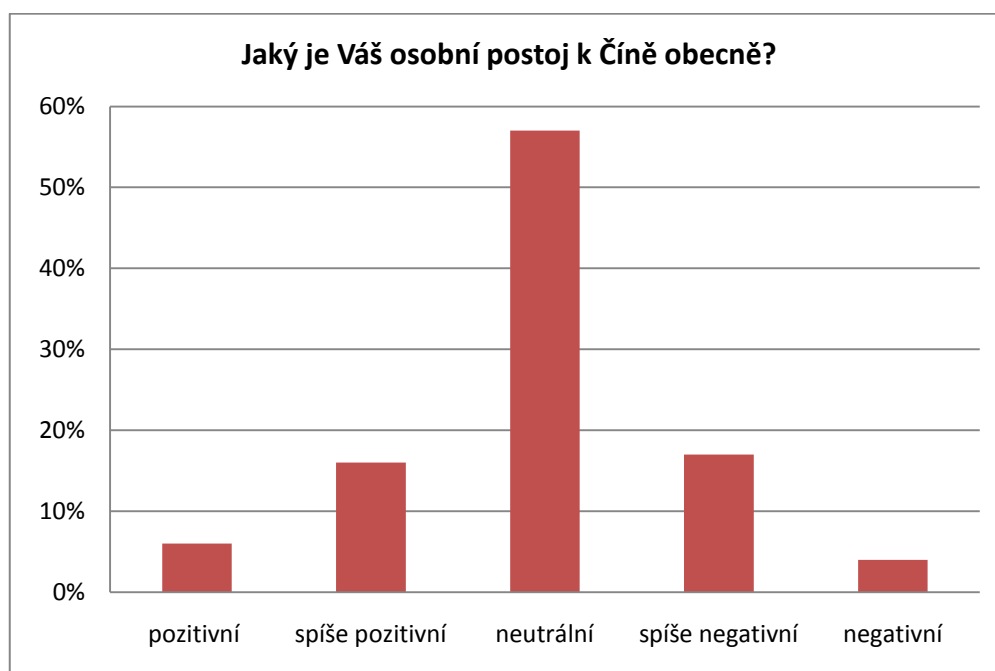
Otázka, zda může čínština nahradit angličtinu jako světový jazyk, byla položena z důvodu, že jí mluví více než miliarda celé světové populace. Bylo také zjišťováno, jaký je postoj Čechů k potenciálu čínštiny se stát světovým dorozumívacím jazykem (viz graf č. 13). Naprostá většina odpovídajících (92%) si myslí, že se čínština *nestane* (68%) nebo *spíše nestane* světově užívaným jazykem (24%). Pouze 2% si myslí, že čínština má šanci nahradit angličtinu a *spíše ano* si myslí (3%) dotázaných.

Graf č. 13 – Může čínština nahradit angličtinu jako světový jazyk?

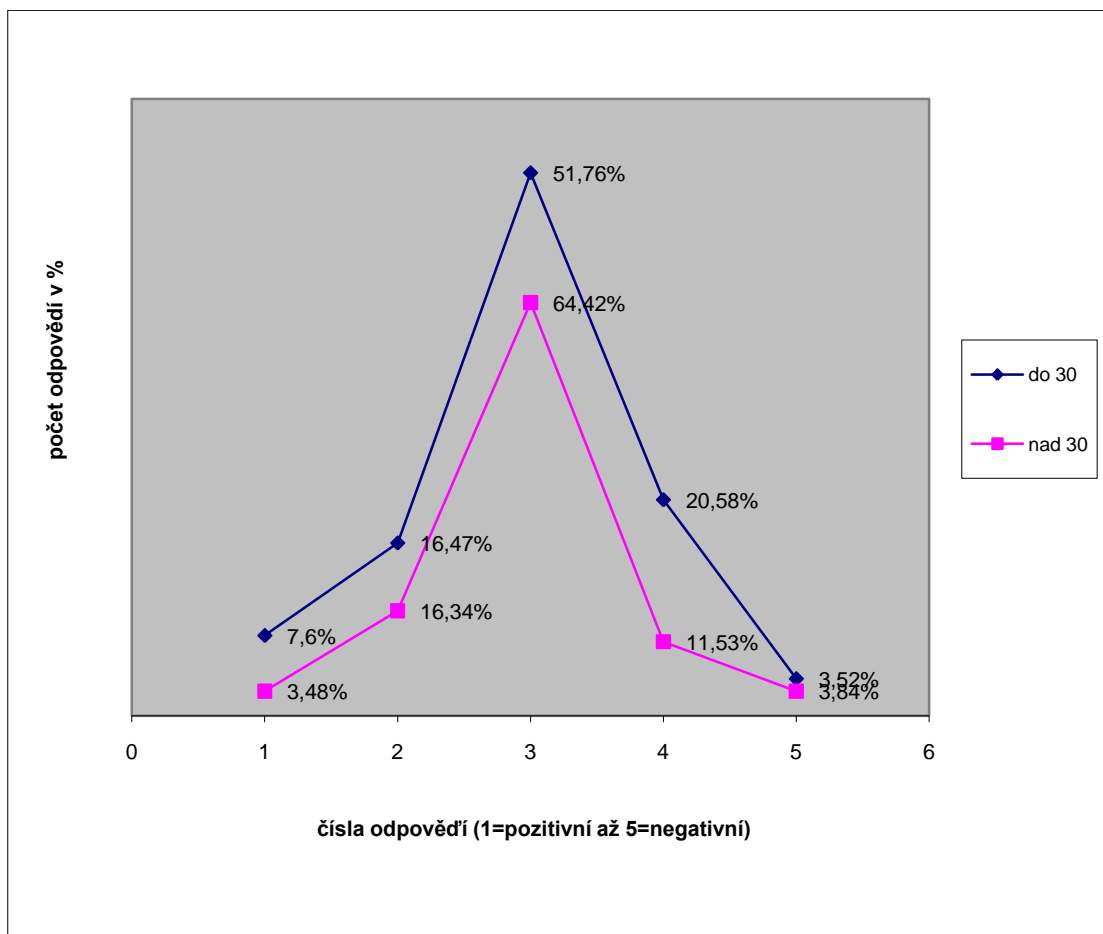
Poslední otázka dotazníku přinesla odpověď na hypotézu, která říká, že Češi vnímají Čínu negativně. Hypotéza se nepotvrdila (viz graf č. 14). Na otázku, „Jaký je váš osobní postoj k Číně obecně?“ pouze 4% dotázaných odpovědělo, že je *negativní*. Naproti tomu více než polovina 57% hodnotí svůj vztah k Číně jako *neutrální*. Za zcela *pozitivní* ho považuje 6% a *spíše pozitivní* postoj má 16% dotázaných.

Graf č. 14 – Osobní postoj Čechů k Číně

Tato otázka také měla potvrdit hypotézu, že mladší skupina (do 30 let) dotázaných bude mít k Číně pozitivnější postoj než skupina starší (nad 30 let). *Pozitivní postoj* k Číně má o 5% víc respondentů do 30 let (8%) oproti respondentům nad 30 let (3%). Možnost *spíše pozitivní* postoj zvolilo opět více respondentů ze skupiny do 30 let (17%) a ve skupině nad 30 let si tuto možnost zvolilo 16%. *Neutrální* postoj k této otázce má více starších dotázaných (66%) než mladších (52%), čili rozdíl činí 14%. Za *negativní* svůj postoj k Číně označilo 4% nad 30 let a 3% do 30 let. U odpovědi *spíše negativní* postoj je tomu naopak, tuto odpověď si zvolilo více dotázaných do 30 let (20%) a 11% nad 30let.

Graf č. 15 – Srovnání osobního postoje k Číně

K ověření výsledků odpovědí na otázku Osobní postoj k Číně u dotazovaných do 30 let a nad 30 let byl použit výpočet Pearsonova korelačního koeficientu, který ověřil výpovědní hodnotu této otázky. Byla naměřena hodnota $r_{x,y} = 0,976$, což vypovídá o tom, že mezi skupinami není statisticky významný rozdíl.

5 Diskuze

Obsahem této kapitoly bude zamyšlení nad některými výsledky dotazníkového šetření, jehož cílem bylo zjistit pohled na Čínu u současné české populace.

Nejvýznamnější zdroj, ze kterého Češi čerpají, potvrdil světový trend. Denně sleduje internet 78% Čechů, kteří vyplnili dotazník, což je dáno tím, že v Česku se stal internet levným a snadno dostupným zdrojem informací pro většinu domácností. Z toho je zřejmé, že internet se nejvíce podílí na utváření mediálního obrazu Číny. Předpokládali jsme, že rozdíl uživatelů internetu, lidí do 30 a nad 30 let bude vyšší z důvodu velmi rychlého nástupu této technologie. Výsledky však ukázaly, že denní užívání internetu lidí nad 30 let se od respondentů do 30 let liší pouze desíti procenty. Z grafu dále vyplývá, že Češi mají zájem o informace a pravidelně sledují i televizi, rádio a tisk.

Přes velký zájem Čechů o informace jsou výsledky další otázky zklamáním. Zprávu o Číně denně zaznamenají pouhé dvě procenta všech dotázaných. Zprávy o Číně se v médiích objevují takřka denně, a proto lze soudit, že Češi informace o Číně příliš neregistrují. Největší procento (60%) zvolilo odpověď zřídka. Toto číslo se nezměnilo ani u vysokoškolsky vzdělaných lidí, kde se předpokládá zvýšený zájem o světové dění.

Přestože Češi zprávy o Číně příliš neregistrují, tak ty, které se k nim dostanou, vnímají ve většině (58%) jako spíše negativní. Obraz Číny v médiích nevnímají rozlišně ani věkové skupiny do 30 let (59%) a nad 30 let (55%). Přestože je Čína v poslední době pořadatelem velkolepých a celosvětově populárních kulturních a sportovních akcí, na jejím obrazu v médiích se tato skutečnost neprojevila. Novináři se v těchto obdobích věnují ve zvýšené míře spíše problémům Číny, než aby vyzdvihli její úspěchy a dosažené pokroky.

Zajímavé jsou výsledky u skupiny otázek, které zkoumají postoj Čechů k Číně jako turistické destinaci. Porovnali jsme zájem starší a mladší věkové kategorie o návštěvu Číny. Výsledek je překvapivý, obě věkové skupiny (do 30 let 65%, nad 30 let 67%) mají stejný zájem navštívit Čínu, i když jednoznačné ano převažuje u mladší skupiny respondentů (45%). Toto z velké míry vyplývá z absence rodinných a pracovních závazků u skupiny do 30 let. U této otázky nastal jediný větší rozdíl při porovnání výpovědí mužů a žen, kdy je ochotno do Číny vycestovat 39% žen a 53% mužů. To může být dáno přirozenou touhou mužů po dobrodružství.

Zjišťováno bylo také, zda by Češi byli ochotni vstoupit do manželského sňatku s Číňanem/kou. Obecně známá atraktivita Číňanek se potvrdila u výpovědi českých mužů. V porovnání pohlaví by do sňatku určitě nevstoupilo 65% žen, oproti 38% mužům

Pozornost byla zaměřena také na postoj Čechů k čínským emigrantům, kteří pracují na území České republiky. Bylo zjištěno, že většině Čechů (80%) přítomnost čínských pracovníků nevadí. Toto velmi vysoké číslo poukazuje na vysokou míru tolerance Čechů k Číňanům. Tato tolerance může být zapříčiněna tím, že jsou zaměstnáváni na pozicích, které nejsou pro Čechy atraktivní nebo také tím, že často vedou svoje vlastní podnikání, které Čechy nijak neomezuje.

Názor Čechů na konkrétní čínské problematiky přinesl zajímavá zjištění. Respondenti měli vyjádřit svůj názor na počet trestů smrti, počet úmrtí v čínských dolech a na počet sebevražd. Z výzkumu vyplývá, že většina Čechů neví jaký postoj k těmto otázkám zaujmout. 49% respondentů neví, zda je počet trestů smrti v Číně nadprůměrný, odpovídající počtu obyvatel či nízký. Obdobný počet respondentů (41%) zaujímá stejný postoj k počtu úmrtí v čínských dolech a výrazných 65% se vyjádřilo stejně k otázce na počet sebevražd a kuřáků v Číně. Pouze počet úmrtí v dolech hodnotí Češi jako nadprůměrný (48%). Tento výsledek lze připisovat letošním důlním nehodám, které pozornosti médií neunikly (např. Hejin 5. 4. 2010)

Jednoznačné výsledky přineslo hodnocení postoje Čechů ke zboží, které má svůj původ v Číně. 73% dotázaných to buď nevadí, nebo je jim to jedno. Velké množství výrobků dováženého do České republiky z Číny nedává zákazníkům často možnost jiné volby. Také označení o čínském původu již dnes nemusí nutně znamenat, že se jedná o nekvalitní výrobek či padělek. Vlivným faktorem je také jednoznačně cena výrobku, která bývá u těchto produktů zpravidla nižší. Vyplývalo také, že téměř polovině (49%) Čechů vadí padělané zboží a přístup Číňanů k autorským právům.

V souvislosti s čínskými produkty byl také zjišťován, postoj Čechů ke konkurenčním čínským výrobkům na českém trhu. 79% dotázaných čínské výrobky za konkurenční považuje nebo spíše považuje. Pouhých 6% odpovídajících zcela čínské výrobky za konkurenci nepovažují. Podle Barnetta (2008) (viz. kapitola - Padělky) se Čína učí chybami a skandály související s kvalitou a bezpečností výrobků a uvědomuje si, že důvěryhodnost čínských výrobků bude v konkurenčním boji její největší zbraní.

Vyhodnocením otázky, zda ekonomický vliv Číny je na Čechy pozitivní či ne, umožňuje porovnat výsledky s celosvětovým průzkumem. Češi se ve srovnání s ostatními státy světa zdají být tomuto méně nakloněni. Pouze 14% Čechů považuje ekonomický vliv Číny za pozitivní či spíše pozitivní oproti například Itálii, kde tento vliv vnímá jako pozitivní 47% dotázaných (viz. kapitola - Jak Čínu vnímá svět).

Tabulka č. 2 – Postoj občanů k ekonomickému vlivu Číny ve světě.

Stát	Pozitivní
Itálie	47%
Španělsko	47%
Turecko	42%
Argentina	41%
Česká republika	14%

Čínský vztah k životnímu prostředí neznepokojuje pouze samotné Číňany, ale dopad čínského znečištění si uvědomuje celý svět včetně Čechů. 72% Čechů, kteří odpověděli na dotazník, vnímá přístup Číny k ochraně životního prostředí jako nedostatečný nebo spíše nedostatečný. Pět procent Čechů hodnotí přístup Číny k tomuto problému jako dostatečný, nebo spíše dostatečný. Můžeme říct, že přes snahy Číny ekologickou situaci zlepšovat, v podvědomí Čechů stále zůstává hrozbou a zásadním světovým znečišťovatelem, který je netečný k řešení otázek životního prostředí (viz. kapitola – Životní prostředí).

Jako stěžejní výsledky průzkumu jsou považovány odpovědi na otázku osobního postoje Čechů k Číně. Výsledky byly porovnány i se světovým průzkumem. Ze srovnání vyplývá, že zatímco svět obecně vnímá Čínu především pozitivně (viz. kapitola - Jak Čínu vnímá svět), u Čechů převládá neutrální postoj (57%). Hodnoty pro pozitivní či naopak negativní postoje se téměř rovnají (22% a 21%). Mladí lidé po celém světě jsou více nakloněni vnímat Čínu pozitivně (průměrně 58%). Toto se nepotvrdilo u české mladé populace, kdy Čínu vnímá pozitivně jen 24% dotázaných. Rozdíly ve srovnání mladší a starší české populace také nejsou zásadní, tudíž se hypotéza, že mladí lidé budou Čínu vnímat pozitivněji, průkazně nepotvrdila. Hodnoty srovnávající starší a mladší dotazované Čechy se během všech otázek průzkumu výrazněji nelišily.

Předmětem výzkumu byla i otázka s otevřenou formou odpovědi. Byl položen dotaz, co si respondent vybaví pod pojmem Čína. Vypsáno bylo možno tři věci. Z 274 dotázaných jich 90 odpovědělo, že se jim vybaví **komunismus**. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že se jim pod pojmem Čína vybaví **nejlidnatější stát světa**, toto zaznamenalo 86 dotázaných a v těsném závěsu 83 krát byla vypsána **Velká čínská zeď**. **Levné zboží** a produkty z Číny zvolilo 68 z 274 dotázaných a **čínské jídlo** si vybavilo 70 odpovídajících. Odpověď **Tibet** se objevila 26 krát a **olympiáda** společně s výstavou **EXPO** 17 krát. **Lidská práva** (11 krát) a **politika jednoho dítěte** (14 krát) jsou také tím, co se Čechům vybaví pod pojmem

Čína. Nejméně se naopak objevilo **jízdní kolo** (3 krát) a **tradiční čínské produkty** jako **porcelán, čaj, střelný prach, rikša a papír** (1 krát). Jeden z novodobých divů světa **Terakotová armáda** v Xianu se také vybavila pouze jednomu dotázanému, stejně jako **gejša** a **masakr na náměstí Nebeského klidu** v Pekingu v roce 1989. Odpovědi se v naprosté většině vždy týkaly Číny, jednou se objevila odpověď **lov velryb a robot**, které respondent zřejmě zaměnil s Japonskem. Ze získaných odpovědí lze usoudit, že Češi, kteří odpovídali v tomto průzkumu, jasně rozlišují Čínu v kontextu ostatních asijských zemí a že komunismus v Číně je stále nejsilnější asociací Čechů. Zdaleka ji nepřekonaly nedávné populární olympijské hry v Pekingu (2008) ani unikátní kulturní památky Číny či příroda. Zaznamenané odpovědi také potvrdily okruhy témat, se kterými je současná česká společnost konfrontována, a kterými jsme se zabývali jak v teoretické, tak v praktické části této práce.

6 Závěr

Teoretická část byla zpracována na základě teoretických poznatků získaných studiem odborné literatury, rešerší internetových médií, časopisů a periodik.

V teoretické části práce je vytvořen přehled témat týkajících se Číny tak, jak ji v dnešní době zachycují média. Ta mohou mít zásadní vliv na utváření postojů a názorů. Z teoretické části vyplývá, že tato témata jsou v současnosti soustředěna do několika oblastí. Jde o oblast ekonomickou, tj. růst ekonomické moci, čínské výrobky a padělky, obchodování a konkurenci Číny a EU, popřípadě Česka. Důležitým tématem je také demokracie a otázka lidských práv, kterým věnují média velkou pozornost. Světový zájem upoutává také životní prostředí, ekologie, přístup Číňanů k přírodě a průmyslové šetrnosti. Modernizace Číny, její pokroky a úspěchy dělají Čínu atraktivní stejně jako její pestrá minulost a dodnes živé tradice a zvyklosti.

V praktické části práce byl proveden výzkum, jehož cílem bylo získat data o postoji současné české populace k Číně. Cíl výzkumu byl splněn. Předpokládané výsledky nebyly vždy dosaženy, a závěry ne vždy potvrzují hypotézy. Průzkum ukázal, jaký je přístup k Číně u současné české populace a jak se jejich názor liší dle věkových skupin, případně v celosvětovém srovnání. Z výzkumu jednoznačně vyplývá, že přestože většina Čechů vnímá obraz Číny v médiích jako negativní, ale jejich názor to neovlivní natolik, aby osobně Čínu vnímali také negativně. Provedený výzkum odhalil, že postoj až 57% respondentů je neutrální. Nejčastější se dotázaným Čechům pod pojmem Čína vybaví slovo *komunismus* a *Velká čínská zed'*.

Pro ucelenost práce by bylo vhodné práci v budoucnu rozšířit. V dalším výzkumu by bylo zajímavé zhodnotit postoje u skupin Čechů, kteří v Číně určitou dobu pobývali a kteří ji nenavštívili. Věk by u těchto dvou skupin podle výsledků zjištěných v této práci neměl hrát významnou roli. Další zajímavé výsledky by mohly být zjištěny při opětovném provedení tohoto výzkumu v průběhu několika let. Obrovský boom a popularita, jakou čínský svět dnes prochází, by mohla zvýšit povědomí Čechů o Číně a mít vliv na jejich postoje.

7 Resume

The purpose of this thesis was to create a list of topics concerning China as they are viewed by media. Attitudes of Czech society towards these topics were examined together with the influence of media on attitude of Czechs towards China. In the Czech Republic, there has not been conducted any research concerning such topic yet. The thesis consists of two parts: in the theoretical part, a list of topics with potential influence on creation of one's personal approach towards China was created and the standpoint hold by media was introduced. The practical part analyzes the results of an online sociological research on public opinion of the Czech population on China. The results of the survey showed the familiarity of the Czech population with China as well as attitudes and opinion of Czechs towards China.

The results of the survey showed that although the majority of Czech respondents see the image of China in media as negative, their opinion is not influenced to such extend as to change their personal approach into a negative approach. Their personal attitude is mostly neutral.

8 Seznam literatury

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001.

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 209 s.

BARNETT. Ten reasons why China matters to you.

<http://www.good.is/post/ten-reasons-why-china-matters-to-you/>, (8. 4. 2010).

Brown, Kerry. **Why China matters to us all.**

<http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/specials/article4317073.ece>, (25. 3. 2010).

China joins the global war on smoking.

http://www.wpro.who.int/media-centre/press-releases/pr_20050830.htm, (2. 8. 2010)

CVRČEK, Miroslav, **Čína mezi námi**. *Reflex*, 20. 5. 2010, č. 20, s. 30 - 36.

Čína a demokracie. <http://www.revuepolitika.cz/clanky/67/cina-a-demokracie>, (13. 4. 2010).

Čína je horkým kandidátem na světové prvenství v exportu. Další prvenství Číny.

http://ekonomika.idnes.cz/cina-je-horkym-kandidatem-na-svetove-prvenstvi-v-exportu-pzl-/eko-zahranicni.asp?c=A100110_123820_eko-zahranicni_spi, (20. 5. 2010).

Čína opět ohájila prvenství v počtu poprav.

http://www.denik.cz/ze-sveta/cina-popravy_ai20080415.html, (20. 5. 2010).

Čína nejvíc znečišťuje vzduch. <http://pimpaku.cz/content/cina-nejvic-znecistuje-vzduch>, (20. 5. 2010).

Čína má prvenství v počtu internetových uživatelů. http://www.lidovky.cz/cina-ma-prvenstvi-v-poctu-internetovych-uzivatelu-fx0-/ln-svet-techniky.asp?c=A080728_120657_ln-svet-techniky_poh, (20. 5. 2010).

http://www.lidovky.cz/cina-ma-prvenstvi-v-poctu-internetovych-uzivatelu-fx0-/ln-svet-techniky.asp?c=A080728_120657_ln-svet-techniky_poh, (20. 5. 2010).

Čína se stala největším spotřebitelem na světě.

<http://www.novinky.cz/ekonomika/206391-cina-se-stala-nejvetsim-spotrebitelem-energie-na-svete.html>, (20. 5. 2010).

Čínská lidová republika.

<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=4&tema=122>, (20. 5. 2010).

Dále od rudé Číny. *Týden*, 10. 12. 2001, r. VIII., č. 50, s. 57.

Další prvenství Číny. <http://zahranicni.ihned.cz/c1-39630540-dalsi-prvenstvi-ciny-ma-nejrychlejsi-vlak-na-svete>, (20. 5. 2010).

FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006.

- DORUŽKA, Petr. **Kýč přišel z Evropy.** *Týden*, 28. 1. 2002, r. IX., č. 5, s. 64 - 65.
- HILMER, Andreas. **Nová tvář Tibetu: Karmapa.** *GEO*, 20. 4. 2010, č. 5, s. 22 - 35.
- Hráz přes rozbouřené vody.** *Týden*, 6. 5. 2002, r. IX., č. 19, s. 58.
- JENKINS, Mark. **Hledání Šangri-la.** *National Geographic*, 2009, č. 5, s. 78 - 103.
- JENKINS, Mark. **Hledání Šangri-la.** *National Geographic*, 2009, č. 5, s. 78 - 103.
- JENKINS, Mark. **Zapomenutá cesta.** *National Geographic*, 2010, č. 5, s. 76 - 99.
- KOVANDA, Lukáš. **Číňané chřestí dluhopisy USA.** *Týden*, 2. 8. 2010, r. XXXI., č. 31, s. 48 - 50.
- LARMER, Brook. **Šanghajské sny.** *National Geographic*, 2010, č. 3, s. 120 - 137.
- LINDNER, Tomáš. **Čínská cesta.** *Respekt*, 11. 8. 2008, r. XIX., č. 33, s. 32 - 33.
- LINDNER, Tomáš. **Lidská práva.** *Respekt*, 26. 1. 2009, r. XX., č. 5, s. 36 - 37.
- MIKOLÁŠ, Robert. **Čína ráda přehradí.** *Respekt*, 17. 5. 2010, r. XXI., č. 20, s. 36 - 37.
- MIKOLÁŠ, Robert. **Sebevraždy v Číně.** <http://blogy.rozhlas.cz/node/619>, (12. 4. 2010).
- MOORE-MEZLÍKOVÁ, Markéta. **Konec revolucionářů.** *Týden*, 20. 5. 2002, r. IX., č. 21, s. 50 - 51.
- 22-Nation Poll Shows China Viewed Positively by Most Countries Including Its Asian Neighbors. http://www.globescan.com/news_archives/bbcpoll3.html, (12. 4. 2010).
- MIKOLÁŠ, Robert. **Čína je pro západ byznys.** http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2793&catid=1:lide&Itemid=4, (8. 4. 2010).
- MOORE, Markéta. **Číňané v České republice, 1992-2002: Zrod a formování symbolické komunity.** http://www.cizinci.cz/files/clanky/125/cinane_v_CR.pdf, (12. 4. 2010).
- <http://www.nationmaster.com/>, (5. 8. 2010)
- NYE, Joseph. **China increasingly attractive to others.** http://www.chinadaily.com.cn/china/2006-08/08/content_659235.htm, (23. 3. 2010).
- Obchodní a hospodářské vztahy s Čínou.** <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:067E:0132:0141:CS:PDF>, (12. 4. 2010).
- PATKOVÁ, Jana. **Od pramenů Žluté řeky až do delty.** *Koktejl*, 2001, r. X., č. 11, s. 92 - 116.

PEHE, Jiří. **Demokracie se dočká i Čína.** <http://www.pehe.cz/clanky/2003/demokracie-se-docka-i-cina>, (12. 4. 2010).

PETROV, Michal. **Bez Velkého kormidelníka.** *Týden*, 7. 1. 2002, r. VIII., č. 2, s. 47.

PETROV, Michal. **Čínská ruleta.** *Týden*, 12. 11. 2001, r. VIII., č. 46, s. 56 – 57.

PETROV, Michal. **Hledání ztraceného ráje.** *Týden*, 25. 3. 2002, r. IX., č. 13, s. 54 - 55.

PHILLIS, citováno přes WHO,
http://www.wpro.who.int/china/meetings/meeting_20061024e.htm, (10. 8. 2010)

SLÁNIČKA, Michal. **MÉDIA: Dosáhla Čína u nás svého?**
. http://neviditelnypes.lidovky.cz/media-dosahla-cina-u-nas-sveho-djh-p_spolecnost.asp?c=A080811_120128_p_spolecnost_wag, (13. 4. 2010).

ŠEBESTÍK, Ivo. **Od propagandy k propagandě.**
<http://www.blisty.cz/2007/7/3/art35098.html>, (13. 4. 2010).

ŠVAŘÍČEK, Rudolf. **Lekce pokory.** *Koktejl*, 2010, r. XIX., č. 6, s. 34 - 41.

TEAGUE, Mattew. **Druhý Tibet.** *National Geographic*, 2009, č. 12, s. 112 - 135.

TVARŮŽKOVÁ, Lucie. **Čína, Čína, Čína.** *Týden*, 10. 6. 2002, r. IX., č. 24, s. 30 - 35.

Většina vepřového vyrobena v Číně.
<http://www.agris.cz/detail.php?iSub=518&id=165077>, (20. 5. 2010).

VITVAROVÁ-VRÁNKOVÁ, Karolína. **Kupujme české výrobky.** *Respekt*, 23. 2. 2009, r. XX., č. 9, s. 69.

VLACH, Tomáš. **Češi v Indočíně.** *Reflex*, 15. 4. 2010, č. 15, s. 18 - 19.

Vraždicí maniaci. *Týden*, 17. 5. 2010, r. XVII., č. 20, s. 56.

Why is China important?. <http://www.chinareadycompany.com/whychina.htm>, (25. 3. 2010).

ZÁBOJNÍK, Zdeněk. **Čína, Češi, zamýšlení.** <http://zabojnik.blog.idnes.cz/c/98714/Cina-Cesi-zamysleni.html>, (6. 4. 2010)

9 Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 1 Dotazník

Pohled na Čínu u současného českého obyvatelstva

Pohlaví

- muž
- žena

Věk

- do 20 let
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51 a více

Nejvyšší dosažené vzdělání

- základní
- vyučení
- střední
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

V současné době jste:

- studující
- pracující
- nezaměstnaný
- v domácnosti (rodičovská dovolená)
- v důchodu
- jiné

Počet obyvatel obce, v níž žijete

- do 999 obyvatel

- 1000-4 999 obyvatel
- 5000-29 000 obyvatel
- 30 000-89 999 obyvatel
- 90 000 a více obyvatel

Ovládáte některý z cizích jazyků?

- angličtina
- němčina
- španělština
- italština
- ruština
- jiný jazyk
- neovládám žádný cizí jazyk

Zdroje mých informací

	denně	2-4 krát týdně	max. jednou týdně	občas	vůbec
Noviny, časopisy	☐	☐	☐	☐	☐
Televize	☐	☐	☐	☐	☐
Internet	☐	☐	☐	☐	☐
Rádio	☐	☐	☐	☐	☐

Považujete informace, které dostáváte za dostatečné a objektivní?

- ano
- spíše ano
- ne
- spíše ne
- nevím

Zprávu o Číně zaznamenám:

- denně
- alespoň 3krát týdně
- zřídka
- vůbec
- nevím

Čína je v médiích nejčastěji zobrazována:

- pozitivně
- spíše pozitivně

- neutrálně
- spíše negativně
- negativně
- nevím

Navštívil(a) jste v minulosti Čínu?

- ano
- ne

Pokud ano, bylo to

- jako turista
- studijně
- pracovně
- jiné
- nenavštívil jsem Čínu

Když se řekne Čína, co se Vám vybaví jako první? (vypište alespoň 3)

1

2

3

Prosím, zatrhněte Vaši odpověď na následující otázky:

	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
Chtěl(a) byste navštívit Čínu?	☐	☐	☐	☐	☐
Myslíte si, že Číňané jsou hrdí na to, že žijí v Číně?	☐	☐	☐	☐	☐
Pokud byste měl(a) možnost pracovat v Číně, využil(a) byste tuto nabídku?	☐	☐	☐	☐	☐
Myslíte si, že Číňané dostávají objektivní zprávy o dění ve své zemi?	☐	☐	☐	☐	☐
Máte rádi čínskou kuchyni?	☐	☐	☐	☐	☐
Vadí Vám přístup Číňanů k autorským právům?	☐	☐	☐	☐	☐
Vstoupili byste do manželství s Číňanem/Číňankou?	☐	☐	☐	☐	☐

- Myslíte si, že Česko je závislé na dovozu zboží z Číny?
- Myslíte si, že má Čína pozitivní vliv na svět?
- Vadí Vám čínští emigranti pracující na území ČR?
- Vadí Vám emigranti obecně na území ČR?
- Považujete současnou Čínu za demokratickou zemi?
- Myslíte si, že situace v Číně se všeobecně vyvíjí správným směrem?

Prosím, zatrhněte Vaši odpověď.

- | | souhlasím | spíše
souhlasím | spíše
nesouhlasím | nesouhlasím | nevím |
|--|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| Internetový vyhledavač Google omezil své služby na čínském trhu kvůli cenzuře. S tímto krokem: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| Čína dnes odvádí dobrou práci v přístupu k občanským právům svých obyvatel: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| S čínskou politikou jednoho dítěte (zákonem omezená volba počtu potomků v rodině): | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| S tresty za vyšší počet dětí v rodině než povoluje zákon: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

Prosím, zatrhněte Vaši odpověď.

- | | nadprůměrný | odpovídající počtu
obyvatel | nízký | nevím |
|---|-----------------------|--------------------------------|-----------------------|-----------------------|
| Počet trestů smrti v Číně je podle mého názoru: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| Počet úmrtí v čínských dolech je podle mého názoru: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| Počet sebevražd v Číně je podle mého názoru: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| Počet kuřáků v Číně je podle mého názoru: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| Počet automobilů v Číně je podle mého názoru: | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

Sledujete na zakoupeném zboží odkud pochází?

- ano
- spíše ano

- spíše ne
- ne

Pokud zboží pochází z Číny, Váš postoj je:

- nevadí mi to
- je mi to jedno
- vadí mi to

Odradí Vás zboží od koupě tím, že je z Číny?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

Prosím, zatrhněte Vaši odpověď.

	pozitivní	spíše pozitivní	neutrální	spíše negativní	negativní	nevím
Množství zboží z Číny má na cenu tuzemských výrobků vliv:	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Můj postoj k tomuto vlivu je:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Myslíte si, že ekonomický růst Číny má na Vás osobně nějaký vliv?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

Tento vliv je:

- pozitivní
- spíše pozitivní
- neutrální
- spíše negativní

- negativní
- nevím

Vnímáte produkty z Číny jako přímou konkurenci českým výrobkům?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

Současný přístup Číny k ochraně životního prostředí vnímám jako:

- dostatečný
- spíše dostatečný
- spíše nedostatečný
- nedostatečný
- nevím

Může čínština nahradit angličtinu jako světový jazyk?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nevím

Jaký je Váš osobní postoj k Číně obecně?

- pozitivní
- spíše pozitivní
- neutrální
- spíše negativní
- negativní

